

Carinski dokumenti i transportne klauzule u logističkoj djelatnosti

Novak, Nikola

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:484430>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-16**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

**Sveučilište
Sjever**

Završni rad br. 376/TGL/2018

**Carinski dokumenti i transportne klauzule u logističkoj
djelatnosti**

Nikola Novak, 1284/336

Varaždin, rujan 2018. godine

Sveučilište Sjever

Odjel tehničke i gospodarske logistike

Završni rad br. 376/TGL/2018

Carinski dokumenti i transportne klauzule u logističkoj djelatnosti

Student:

Nikola Novak, 1284/336

Mentor:

doc. dr.sc. Predrag Brlek

Varaždin, rujan 2018. godine

Prijava završnog rada

Definiranje teme završnog rada i povjerenstva

ODJEL	Odjel za tehničku i gospodarsku logistiku		
PRISTUPNIK	Nikola Novak	MATIČNI BROJ	1284/336
DATUM	16.05.2018.	KOLEGIJ	Prometna logistika II
NASLOV RADA	Carinski dokumenti i transportne klauzule u logističkoj djelatnosti		

NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU Custom Documents and Transport Clause in the Logistics Activities

MENTOR	dr.sc. Predrag Brlek	ZVANJE	docent
--------	----------------------	--------	--------

ČLANOVI POVJERENSTVA	1. prof. dr.sc. Kristijan Rogić, predsjednik
	2. doc. dr.sc. Predrag Brlek, mentor
	3. prof. dr.sc. Mario Šafran, član
	4. izv. prof. dr.sc. Krešimir Buntak, zamjenski član
	5. _____

Zadatak završnog rada

BROJ	376/TGL/2018
------	--------------

OPIS
Temeljna zadaća logističkih operatera je otprema, doprema i provoz robe uz sve popratne aktivnosti. Da bi se prostorno-vremenska transformacija dobara mogla odvijati potrebno je ispuniti potrebne dokumente i zaključiti ugovor. Za carinjenje robe potrebno je poznavati i ispuniti propisane carinske obrasce i dokumente. Pri organizaciji prijevoza upotrebljavaju se transportne klauzule, međunarodna pravila za tumačenje trgovinskih termina, koje su ujedno i dio ugovora o kupoprodaji.

Navedene isprave i aktivnosti bit će obrađene kroz sljedeća poglavlja:

- 1.UVOD
- 2.Carinski dokumenti
- 3.Transportne klauzule - INCOTERMS 2010
- 4.Zaključak

ZADATAK URUČEN 30.05.2018.

Sažetak

Logistika je djelatnost otpreme, dopreme i provoza robe uz sve popratne aktivnosti. Da bi se prostorno-vremenska transformacija dobara mogla odvijati potrebno je ispuniti potrebne dokumente i zaključiti ugovor. Za carinjenje robe potrebno je poznavati i ispuniti propisane carinske obrasce i dokumente. Velik fokus u ovom radu bit će predan: jedinstvenoj carinskoj deklaraciji, CMR teretnom listu, TIR karnetu i naposljetku ATA karnetu. Pri organizaciji prijevoza upotrebljavaju se transportne klauzule – Incoterms 2010. One predstavljaju međunarodna pravila za tumačenje trgovinskih termina te su ujedno i dio ugovora o kupoprodaji.

Ključne riječi: carinjenje robe, carinske isprave, jedinstvena carinska deklaracija, CMR teretni list, TIR karnet, ATA karnet, organizacija prijevoza, Incoterms 2010.

Summary

Logistics is the activity of shipping, delivery and transit of goods with all accompanying activities. In order for space-time transformation of goods to take place, it is needed to complete the necessary documents and conclude the contract. For customs clearance, it is necessary to know and fulfill prescribed customs forms and documents. A great focus in this paper will be devoted to: single customs declaration, CMR freight note, TIR carnet and finally ATA carnet. Transport arrangements use the transport clauses – Incoterms 2010. They represent international rules for the interpretation of trade terms and are also a part of the sales contract.

Keywords: customs clearance, customs documents, single customs declaration, CMR freight note, TIR carnet, ATA carnet, organization of transport, Incoterms 2010.

Popis korištenih kratica

JCD	hrv. Jedinstvena carinska deklaracija
CMR	fr. Convention relative au contrat de transport international de marchandises par route eng. Convention on the Contract for the International Carriage of Goods by Road hrv. Konvencija o ugovoru o međunarodnom prijevozu robe cestom
TIR	fr. Transport International par la Rout hrv. Međunarodni cestovni prijevoz
ATA	fr. Admission Temporaire hrv. Privremeni ulaz
Incoterms	eng. International commercial terms hrv. Međunarodni trgovački termini
Unija	hrv. Europska unija
IRU	eng. International Road Transport Union hrv. Međunarodna unija za cestovni prijevoz
HGK	hrv. Hrvatska gospodarska komora
ICC	eng. International Chamber of Commerce hrv. Međunarodna trgovinska komora
R.A.F.T.D.	eng. Revised American Foreign Trade Definitions hrv. Revidirane Američke vanjskotrgovinske definicije
EXW	eng. Ex Works hrv. Franko tvornica
FCA	eng. Free Carrier hrv. Franko prijevoznik
FAS	eng. Free Alongside Ship hrv. Slobodno uz bok broda
FOB	eng. Free On Board hrv. Franko brod
CFR	eng. Cost And Freight hrv. Troškovi i vozarina
CIF	eng. Cost, Insurance, Freight hrv. Trošak, vozarina i osiguranje
CPT	eng. Carriage Paid To

	hrv. Vozarina plaćena do
CIP	eng. Carriage, Insurance Paid To
	hrv. Vozarina i osiguranje plaćeni do
DAT	eng. Delivered At Terminal
	hrv. Isporučeno na terminal
DAP	eng. Delivered At Place
	hrv. Isporučeno na mjestu
DDP	eng. Delivered Duty Paid
	hrv. Isporučeno ocarinjeno
CNI	eng. Cost and Insurance
	hrv. Trošak i osiguranje
DTP	eng. Delivered at Terminal Paid
	hrv. Plaćeno i isporučeno na terminal
DPP	eng. Delivered at Place Paid
	hrv. Plaćeno i isporučeno na mjestu

Sadržaj

1.	Uvod	10
2.	Carina	11
2.1.	Izvori carinskog prava	11
2.2.	Poslovi, ustrojstvo i djelokrug rada carinske službe	11
2.3.	Temeljni propisi carinskog sustava	13
2.4.	Zastupanje u carinskim postupcima	15
2.5.	Carinska tarifa	16
2.6.	Podrijetlo robe	16
2.7.	Carinska vrijednost robe.....	20
2.8.	Carinska dokumentacija	22
2.8.1.	Jedinstvena carinska deklaracija	22
2.8.2.	CMR teretni list.....	32
2.8.3.	TIR karnet	34
2.8.4.	ATA karnet	38
3.	Incoterms	42
3.1.	Incoterms 2010 – pariteti.....	42
3.1.1.	"E" skupina	43
3.1.2.	"F" skupina.....	43
3.1.3.	"C" skupina	44
3.1.4.	"D" skupina	45
4.	Zaključak	47
5.	Literatura	49
6.	Popis slika	50

1. Uvod

Logistika se definira kao upravljanje tokovima robe i sirovina, procesima izrade završenih proizvoda i pridruženim informacijama od točke izvora do točke krajnje uporabe u skladu s potrebama kupca. U širem smislu logistika uključuje povrat i raspolaganje otpadnim tvarima.¹ Logističkim djelatnostima bave se logistički operateri. Poslovi koje obavlja logistički operater dijele se na osnovne i specijalne. Jedna od najsloženijih zadaća logističkih operatera je upravljanje lancem opskrbe.

Lanac opskrbe je proces planiranja, organiziranja i kontroliranja tijeka materijala-sirovina i usluga od dobavljača do krajnjih korisnika/kupaca. Ovaj integralni pristup obuhvaća dobavljače, upravljanje opskrbom, integralnu logistiku i operativu.²

U sklopu lanca opskrbe nalazi se nabava. Poduzeća da bi proizvela robu moraju nabaviti dijelove i materijale, opremu za proizvodnju i operativu te potrošni materijal. Da bi se provela narudžba robe potrebno je prepoznati robu, odabrati dobavljača, pripremiti i ispostaviti narudžbu, nadzirati i upravljati procesom isporuke i naposljetku vrednovati nabavu i dobavljača. U sklopu naručivanja treba potpisati ugovore ili poduzeti određene korake za narudžbu robe. Da bi logistički operater bio uspješan u svojoj djelatnosti mora poznavati dokumente kao što je narudžbenica. Ovaj rad će obuhvaćati za logističara važne carinske dokumente i transportne klauzule u logističkoj djelatnosti. Obradit će se općenito carinski sustav te carinski dokumenti: jedinstvena carinska deklaracija, CMR teretni list, TIR karnet i ATA karnet. Drugi dio ovog rada odnosi se na Incoterms 2010, tj. međunarodne trgovačke termine te njihovu podjelu. Valja napomenuti da ICC planira donijeti nova pravila Incoterms 2020 u čiju izradu su uključeni predstavnici iz Kine i Australije, a većina preostalih predstavnika dolazi iz Europe. Pravila Incoterms 2020 bi se trebala pojaviti u posljednjem kvartalu 2019. godine te stupaju na snagu 1. siječnja 2020. Razlike u odnosu na aktualna pravila Incoterms 2010 su: uklanjanje EXW i DDP klauzula, uklanjanje FAS klauzule, mogućnost podjele FCA klauzule u dvije nove klauzule, mogućnost korištenja FOB i CIF klauzula kod kontejnerskog prijevoza, stvaranje novih CNI, DTP i DPP klauzula. Materija za izradu ovog rada dolazi iz stručne literature – knjiga različitih autora te uz pomoć mnogih internet izvora. Ovaj rad je sinteza već prethodno stečenih znanja različitih stručnih osoba.

¹ Definicija logistike od strane Vijeća Europe

² Profesor Russell Morey, C.P.M, Western Illinois University, Macomb, Illinois, 1997.

2. Carina

Carina je organ državne uprave koji uz pomoć svojih ustrojstvenih jedinica provodi carinske propise. Carinski sustav uključuje primjenu carinskih propisa i brojne druge propise kao što su: trgovinski, devizni, porezni, propise o zaštiti bilja i životinja, zaštiti okoliša i dr. Suvremena carinska služba nastoji pojednostaviti i ubrzati protok robe u trgovinskom postupku te ubrzati carinske postupke. Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju došlo je do izmjene carinskog sustava te su neki zakoni prestali važiti i zamijenili su ih novi.

2.1. Izvori carinskog prava

Carinsko pravo dio je pravnog sustava Republike Hrvatske kojeg čine ustav, zakoni i podzakonski akti.

Temeljni izvori carinskog prava su:

- Zakon o provedbi carinskog zakonodavstva Europske unije (NN 40/16)
- Zakon o carinskoj službi (NN 68/13, 30/14, 115/16)

U nastavku će biti nabrojani neki od ostalih brojnih izvora carinskog prava.

Izvor carinskog prava mogu biti odredbe koje sadrže propisi: Zakon o trgovini, Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma, Zakon o slobodnim zonama, Zakon o sanitarnoj inspekciji, Zakon o državnom inspektoratu,...

Neki od međunarodnih izvora carinskog prava koje valja spomenuti su: Konvencija o privremenom uvozu (Istanbulska konvencija), Carinska konvencija o međunarodnom prijevozu robe uz primjenu karneta TIR, Konvencija o ugovoru za međunarodni prijevoz robe cestom (CMR konvencija),...

2.2. Poslovi, ustrojstvo i djelokrug rada carinske službe

Carinska uprava Republike Hrvatske upravna je organizacija u sastavu Ministarstva financija. Sjedište je u Zagrebu. Zakon o carinskoj službi fundamentalan je zakon koji uređuje ustrojstvo, djelokrug, obavljanje poslova i upravljanje carinskom službom.

Carinska uprava je upravna organizacija u sastavu Ministarstva financija koja priprema stručne podloge za utvrđivanje ekonomske i razvojne politike u području carinskog i trošarinskog sustava i sustava carinske i izvancarinske zaštite:

- donosi mjere za njihovu provedbu;
- organizira i nadzire rad carinske službe;
- prati i obrađuje podatke o izvozu, uvozu i provožu;
- obavlja carinski nadzor u robnom i putničkom prometu s inozemstvom; primjenjuje međunarodne ugovore o trgovini i bilateralne sporazume te ugovore iz područja međunarodnog cestovnog prometa;
- obavlja provjeru fizičkih i pravnih osoba u skladu s carinskim, trošarinskim i drugim propisima na cijelom području Repulike Hrvatske;
- odobrava i provodi carinski dopušteno postupanje ili uporabu robe;
- prati naplatu prihoda državnog proračuna po osnovi carine, trošarina, posebnih poreza i drugih davanja koja se obračunavaju pri carinjenju robe u tuzemstvu;
- sprječava i otkriva carinske i devizne prekršaje;
- organizira stručno obrazovanje i usavršavanje carinskih službenika;
- provodi stručne ispite i izdaje odobrenja za obavljanje poslova međunarodnog otpremništva i drugo.³

Carinska uprava sastoji se od Središnjeg ureda sa sjedištem u Zagrebu i carinskih ureda. Carinskom upravom upravlja ravnatelj kojemu pomažu pomoćnici koji upravljaju radom određenih unutarnjih ustrojstvenih jedinica Središnjeg ureda i obavljaju druge poslove povjerene od strane ravnatelja. Središnji ured organizira, usklađuje i nadzire rad carinskih ureda u obavljanju njihovih poslova. Carinski uredi su ustrojstvene jedinice Carinske uprave i oni obavljaju sve ili neke poslove predviđene carinskim propisima. Carinski uredi se osnivaju u gospodarskim i prometnim središtima. Carinskim uredom upravlja pročelnik koji je podređen ravnatelju Carinske uprave i njegovim pomoćnicima. Pročelnik carinskog ureda također ima svoje pomoćnike.

³Središnji državni portal, Carinska uprava, Djelokrug (<https://carina.gov.hr/o-upravi/djelokrug/3066>)

U Republici Hrvatskoj ustrojena su četiri Područna carinska ureda:

- Područni carinski ured Zagreb
- Područni carinski ured Rijeka
- Područni carinski ured Osijek
- Područni carinski ured Split

2.3. Temeljni propisi carinskog sustava

Temeljni propisi hrvatskoga carinskog sustava su:

- Zakon o provedbi carinskog nadzora zakonodavstva Europske unije
- Uredba o Carinskom zakoniku Unije

Zakon o provedbi carinskog nadzora zakonodavstva Europske unije uređuje provedbu carinskog zakonodavstva donesenog na razini Europske unije koji državama članicama daje ovlaštenje da nacionalnim zakonodavstvom urede pojedina pitanja iz područja carinskog zakonodavstva čije uređenje nije u nadležnosti Unije.⁴

U nastavku će biti opisani pojmovi bitni za carinski sustav.

Osoba – fizička i pravna osoba; udruga osoba koja nema status pravne osobe, ali joj je prema važećim propisima dopušteno poduzimati određene pravne radnje.

Carinska uprava – organizacija u sastavu Ministarstva financija, obavlja sve ili neke poslove prema carinskim propisima.

Središnji ured – ustrojstvena jedinica Carinske uprave; organizira, usklađuje i nadzire rad carinskih ureda.

Carinski ured - ustrojstvena jedinica Carinske uprave, obavlja sve ili neke poslove predviđene carinskim propisima.

Carinski status – određenje robe kao domaće ili strane.

Carinski dug – obaveza je određene osobe za određenu robu platiti propisima utvrđenu svotu carine.

⁴ Zakon o provedbi carinskog nadzora zakonodavstva Europske unije (NN 40/16), str. 2

Uvozna carina – carina i druga davanja koja se plaća pri uvozu robe.

Izvozna carina - carina i druga davanja koja se plaća pri izvozu robe.

Dužnik – osoba obavezna platiti carinski dug.

Carinski nadzor – opće mjere koje poduzima Carinska uprava da bi osigurala provedbu carinskih i drugih propisa na robi koja je predmet carinskog nadzora.

Carinske provjere – pregled robe, provjera podataka u deklaraciji, pregled poslovnih knjiga, prijevoznih sredstava i prtljage.

Carinska deklaracija – isprava kojom osoba zahtijeva da se robu stavi u neki od carinskih postupaka. Deklaracija može biti pisana, elektronička i usmena. Temeljna isprava u carinskom postupku koja sadrži sve podatke odlučujuće za primjenu propisa i stavljanje robe u odgovarajući carinski postupak.

Deklarant – osoba koja podnosi carinsku deklaraciju u vlastito ime ili osoba u čije je ime podnesena carinska deklaracija.

Podnošenje robe – obavještanje carinske službe o prispjeću robe u ustrojstvenu jedinicu te njezinu raspoloživost za carinske kontrole.

Puštanje robe – stavljanje robe na raspolaganje deklarantu.

Carinski dopušteno postupanje ili uporaba robe je:

- Stavljanje robe u carinski postupak
- Unos robe u slobodnu zonu ili slobodno skladište
- Ponovan izvoz robe iz carinskog područja
- Uništenje robe
- Ustupanje robe u korist države

Carinski postupci su:

- Puštanje robe u slobodan promet
- Provoz
- Carinsko skladištenje
- Unutarnja proizvodnja
- Prerada pod carinskim nadzorom
- Privremen uvoz
- Vanjska proizvodnja
- Izvoz

2.4. Zastupanje u carinskim postupcima

Stranka u carinskom postupku može biti fizička osoba, domaći i strani državljanin i pravna osoba. Fizička osoba radnje u carinskom postupku može obavljati osobno ili posredstvom zakonskog zastupnika. Pravna osoba obavlja radnje u postupku posredstvom predstavnika. Stranka ili predstavnik mogu odrediti opunomoćenika za zastupanje u carinsko-upravnom postupku. Postupak carinjenja je složen, posebno popunjavanje carinske deklaracije i podnošenja pripadajućih isprava. Zbog toga osoba koja popunjuje carinske isprave mora poznavati brojne propise koji se primjenjuju u carinskim postupcima. Carinsku deklaraciju može podnijeti svaka osoba koja može podnijeti robu na carinjenje i predati sve isprave nužne za provedbu zahtjeva, ali ako carinska deklaracija nameće posebne obaveze određenoj osobi, deklaraciju može podnijeti samo ta osoba. Zastupanje može biti izravno i neizravno. Kod izravnog zastupanja opunomoćenik djeluje u ime i za račun druge osobe, a kod neizravnog zastupanja opunomoćenik djeluje u vlastito ime i za račun druge osobe.

Države članice mogu, u skladu s pravom Unije, odrediti uvjete prema kojima carinski zastupnik može pružati usluge u državi članici u kojoj ima poslovni nastan. Carinski zastupnik koji ispunjava kriterije ima pravo pružati usluge u državi članici različitoj od one u kojoj ima poslovni nastan.⁵

Kriteriji za odobrenje statusa ovlaštenog gospodarskog subjekta su:

- nepostojanje teške ili ponovljene povrede carinskog zakonodavstva i poreznih pravila te nepostojanje teških kaznenih djela povezanih s gospodarskim aktivnostima podnositelja zahtjeva
- dokazivanje visoke kontrole vlastitih djelovanja i protoka robe kroz sustav upravljanja trgovinskim i transportnim evidencijama
- financijska solventnost
- osposobljenost ili stručna kvalifikacija povezana s aktivnostima koje se obavljaju

⁵ Uredba o Carinskom zakoniku Unije (Službeni list EU L 269), str. 18

2.5. Carinska tarifa

Uvozna i izvozna carina temelji se na Zajedničkoj carinskoj tarifi. Ona sadrži: kombiniranu nomenklaturu robe, sve druge nomenklature koje se temelje na kombiniranoj nomenklaturi, konvencionalnu carinu koja je obuhvaćena kombiniranom nomenklaturom, povlaštene tarifne mjere koje su sadržane sporazumima koje je Unija sklopila s određenim zemljama, povlaštene tarifne mjere koje je Unija jednostrano donijela u vezi s određenim zemljama, autonomne mjere koje predviđaju smanjenje ili izuzeće od carine na određenu robu, povoljnije tarifno postupanje koje je određeno za neku robu i ostale tarifne mjere predviđene poljoprivrednim i trgovinskim ili drugim zakonodavstvom Unije. Razvrstavanje robe u Carinsku tarifu, kod Zajedničke carinske tarife, sastoji se u utvrđivanju jednog od podbrojeva ili daljnjih pododjeljaka kombinirane nomenklature prema kojoj se ta roba razvrstava. Kod netarifnih mjera, razvrstavanje robe u Carinsku tarifu sastoji se u utvrđivanju jednog od podbrojeva ili daljnjih pododjeljaka kombinirane nomenklature ili bilo koje nomenklature koja se utvrđuje odredbama Unije i djelomično se temelji na kombiniranoj nomenklaturi ili koja predviđa daljnju podjelu prema kojoj se ta roba može razvrstati.

2.6. Podrijetlo robe

Uredba o Carinskom zakoniku Unije navodi da postoji nepovlašteno i povlašteno podrijetlo robe. Nepovlašteno podrijetlo robe se utvrđuje zbog primjene Zajedničke carinske tarife, mjera, osim tarifnih mjera, koje se utvrđuju odredbama Unije i drugih mjera Unije koje se odnose na podrijetlo robe. Povlašteno podrijetlo robe utvrđuje se zbog primjene netarifnih povlaštenih mjera. Pravila o povlaštenom podrijetlu uređuju se sporazumima koje je Unija sklopila s određenim zemljama ili područjima izvan carinskog područja Unije. Roba koja je u cijelosti dobivena u jednoj zemlji ili području smatra se robom koja ima podrijetlo iz te zemlje ili tog područja. Roba čija proizvodnja uključuje više od jedne zemlje ili područja smatra se robom koja potječe iz zemlje ili područja gdje je obavljena posljednja značajna obrada ili prerada. Činjenica da je roba u slobodnom prometu ili da je kupljena od dobavljača iz Unije nije dovoljna za dokazivanje statusa robe s podrijetlom. Carinska tijela mogu zahtijevati od deklaranta da dokaže podrijetlo robe. Izvoznik može dostaviti podatke za utvrđivanje statusa robe s podrijetlom pomoću izjave dobavljača. Izjava dobavljača se koristi kao dokaz o stečenom podrijetlu pri podnošenju zahtjeva za izdavanje potvrde o prometu robe EUR.1, prikazano na slici 1 i 2, ili predstavlja temelje za izdavanje izjave na računu, prikazane na slici 3.

ZAHTJEV ZA POTVRDU O PROMETU ROBE

1. Izvoznik (naziv, puna adresa, zemlja)	EUR. 1 No A 000000 Prije popunjavanja obrasca vidjeti upute na poledini	
3. Primateelj (naziv, puna adresa, zemlja) (neobavezan podatak)	2. Potvrdu se rabi u preferencijalnoj trgovini između i (upisati odgovarajuće zemlje, skupinu zemalja ili teritorij)	
6. Informacije u svezi s prijevozom (neobavezan podatak)	4. Zemlja, skupina zemalja ili teritorij na kojemu se proizvode smatra proizvodima s podrijetlom	5. Zemlja, skupina zemalja ili teritorij na koji se robu šalje
8. Broj stavke; Oznake i brojevi; Broj i vrsta omota ¹⁾ ; Opis robe	7. Napomene	9. Bruto-težina (kg) ili druga količinska oznaka (litra, m ² itd.)
10. Računi (neobvezno)	10. Računi (neobvezno)	

¹⁾ Ako roba nije u paketima, navodi se broj predmeta ili napomena »u rasutom stanju«.

Slika 1. Zahtjev za potvrdu o prometu robe EUR.1

(Preuzeto iz: Tonka Jokić: Carinski sustav - carinski postupci i postupanja sa stranom i domaćom robom, Institut za javne financije, Zagreb, 2007., str. 51)

POTVRDA O PROMETU ROBE EUR. 1

1. Izvoznik (naziv, puna adresa, zemlja)	EUR. 1 No A 000000 Prije popunjavanja obrasca vidjeti upute na poledini	
3. Primateelj (naziv, puna adresa, zemlja) (neobavezan podatak)	2. Potvrdu se rabi u preferencijalnoj trgovini između i (upisati odgovarajuće zemlje, skupinu zemalja ili teritorij)	
	4. Zemlja, skupina zemalja ili teritorij na kojemu se proizvode smatra proizvodima s podrijetlom	5. Zemlja, skupina zemalja ili teritorij na koji se robu šalje
6. Informacije u vezi s prijevozom (neobavezan podatak)	7. Napomene	
8. Broj stavke; Oznake i brojevi; Broj i vrsta omota ¹⁾ ; Opis robe	9. Bruto-težina (kg) ili druga količinska oznaka (litra, m ² itd.)	10. Računi (neobavezno)
11. Ovjera carinske službe Ovjerena deklaracija Izvozni dokument ²⁾ Model br. Carinarnica Zemlja ili teritorij izdavanja Datum Pečat Potpis:	12. Izjava izvoznika Ja, dolje potpisani, izjavljujem da spomenuta roba udovoljava uvjetima za izdavanje ove potvrde (mjesto i datum) (potpis)	
	13. Zahtjev za provjeru, upućuje se	
Zahtjev za provjeru točnosti i ispravnosti ove potvrde (mjesto i datum) Pečat Potpis:	14. Rezultat provjere Provjerom je ustanovljeno *) ☐ da je ovu potvrdu izdala spomenuta carinarnica i da su podaci u njoj točni ☐ da ova potvrda nije točna ni ispravna (vidi napomene u prilogu) (mjesto i datum) Pečat (potpis) *) Oznakom X označiti rezultat provjere	

¹⁾ Ako roba nije u paketima, navodi se broj predmeta ili napomena »u rasutom stanju«.

²⁾ Popunjava se samo ako to zahtijeva popis zemlje ili teritorij izvoznika.

Slika 2. Potvrda o prometu robe EUR.1

(Preuzeto iz: Tonka Jokić: Carinski sustav - carinski postupci i postupanja sa stranom i domaćom robom, Institut za javne financije, Zagreb, 2007., str. 50)

IZJAVA IZVOZNIKA

Ia, dolje potpisani, izvoznik robe spomenute na poledini,

IZJAVLJUJEM da roba udovoljava uvjetima za izdavanje priložene potvrde.

DAJEM kako slijedi, podatke temeljem kojih roba udovoljava navedenim uvjetima:

.....

PODNOŠIM sljedeće dokazne isprave¹⁾

OBVEZUJEM se na zahtjev nadležnih službi podnijeti svaku potrebnu ispravu koju bi one mogle zatražiti radi izdavanja priložene potvrde, te prihvaćam, ako bude zatražen, svaki potreban pregled mogega knjigovodstva i svaku provjeru procesa proizvodnje spomenute robe, što će obaviti te službe

MOLIM izdavanje priložene potvrde za tu robu

.....
(Mjesto i datum)

.....
(Potpis)

¹⁾ Na primjer: uvozne isprave, potvrde o prometu robe, račune, izjave proizvođača itd., koje se odnose na proizvode uporabljene u izradi ili na robu ponovno izvezenu u istom stanju.

IZJAVA NA RAČUNU

Izjava na računu, tekst naveden u nastavku, mora biti izrađena u skladu s napomenama. Međutim, napomene nije potrebno otisnuti.

Hrvatska verzija

Izvoznik proizvoda obuhvaćenih ovom ispravom (carinsko ovlaštenje br.¹⁾) izjavljuje da su, osim ako je drukčije izričito navedeno, ovi proizvodi.....²⁾ preferencijalnoga podrijetla. Kumulacija s⁵⁾

Engleska verzija

The exporter of the products covered by this document (customs authorization No¹⁾) declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of²⁾ preferential origin. Cumulation with⁵⁾

.....³⁾
(Mjesto i datum)

.....⁴⁾
(Potpis izvoznika, dodatno mora biti čitko navedeno ime osobe koja je izjavu potpisala)

¹⁾ Kad izjavu na računu daje ovlašten izvoznik, ovdje mora biti upisan broj ovlaštenja. Kad izjavu na računu nije dao ovlašten izvoznik, riječi u zagradi će se izostaviti ili će se ostaviti prazno.

²⁾ Navod zemlje podrijetla.

³⁾ Ti se navodi mogu ispustiti ako te obavijesti postoje u samom dokumentu.

⁴⁾ Kada se potpis izvoznika ne zahtijeva, izuzeće se također odnosi na navođenje imena potpisnika.

⁵⁾ Kada se primjenjuje kumulaciju, ovdje mora biti upisano ime zemlje (zemalja).

Slika 3. Izjava izvoznika o podrijetlu robe

(Preuzeto iz: Tonka Jokić: Carinski sustav - carinski postupci i postupanja sa stranom i domaćom robom, Institut za javne financije, Zagreb, 2007., str. 52)

2.7. Carinska vrijednost robe

Carinska vrijednost robe određuje se u svrhu primjene Zajedničke carinske tarife i netarifnih mjera koje utvrđuju odredbe Unije. Primarna osnova za carinsku vrijednost robe je transakcijska vrijednost, tj. stvarno plaćena cijena robe.

Transakcijska se vrijednost primjenjuje pod sljedećim uvjetima:

- nema ograničenja za kupca u vezi s raspolaganjem ili korištenjem robe
- prodaja ili cijena ne podliježu nekom uvjetu ili činidbi čija se vrijednost ne može odrediti u odnosu prema robi čija se vrijednost određuje
- nikakva naknada koju kupac dobiva od iduće preprodaje, raspolaganja ili korištenja robe neće se plaćati izravno ili neizravno prodavaču, osim ako se ne napravi primjerena prilagodba
- kupac i prodavač nisu povezani ili takva veza nije utjecala na cijenu

Ako se carinska vrijednost robe ne može odrediti prema transakcijskoj vrijednosti, ona se određuje prema: transakcijskoj vrijednosti istovjetne robe koja je prodana za izvoz u carinsko područje Unije i izvezena u isto ili slično vrijeme kao i roba kojoj se određuje vrijednost, transakcijskoj vrijednosti slične robe koja je prodana za izvoz u carinsko područje Unije i izvezena u isto ili slično vrijeme kao i roba kojoj se određuje vrijednost, vrijednosti koja se temelji na jediničnoj cijeni po kojoj se uvozna roba ili ista ili slična uvezena roba prodaje u carinskom području Unije u najvećoj ukupnoj količini osobama koje nisu povezane s prodavačima ili izračunatoj vrijednosti.

Račun ili faktura (engl. invoice; njem. Rechnung; fran. facture i tal. fattura) isprava je koju prodavatelj ispostavlja kupcu za isporučenu robu.⁶

Račun je također važna isprava koja se koristi kod postupka carinjenja.

⁶ Tonka Jokić: Carinski sustav - carinski postupci i postupanja sa stranom i domaćom robom, Institut za javne financije, Zagreb, 2007., str. 72

Da bi neki račun bio prihvaćen, on mora sadržavati određene podatke kao:

- Naziv tvrtke
- Adresu prodavatelja
- Adresu kupca
- Broj i datum ispostavljanja računa
- Vrijednost robe
- Naziv robe
- Količinu robe
- Paritet isporuke

Osim navedenih podataka, račun bi trebao sadržavati dodatno: podrijetlo robe, način plaćanja, popust, vrstu prijevoznog sredstva kojim je roba isporučena. Račun može biti u izvorniku ili preslici, ali podaci moraju biti točni i istiniti.

2.8. Carinska dokumentacija

Carinska dokumentacija pokazuje tko je i kada primio robu od pošiljatelja uz obavezu predaje navedene robe primatelju. Neke carinske isprave pokazuju način obračuna prijevoza, a upravo prijevoz može biti stavka koja ulazi u carinsku vrijednost robe. U nastavku slijede, već prije najavljene carinske isprave.

2.8.1. Jedinstvena carinska deklaracija

Osoba koja robu unosi u carinsko područje ili osoba koja je preuzela odgovornost za prijevoz robe nakon njena unošenja dužna je podnijeti robu carinskom uredu. Podnošenje robe vrši se u uredovno vrijeme i u radnom prostoru carinskog ureda. Nakon podnošenja robe ona se može uz odobrenje carinskog ureda pregledati ili se mogu uzeti uzorci zbog utvrđivanja tarifne oznake, carinske vrijednosti ili carinskog statusa. Nakon podnošenja robe, ona se može istovariti ili pretovariti iz prijevoznog sredstva uz odobrenje carinskog ureda, na odobrenim mjestima. Carinjenje se obavlja pomoću jedinstvene carinske deklaracije koja se popunjava u propisanom obrascu. Jedinstvena carinska deklaracija predstavlja ispravu kojom se zahtijeva da se roba stavi u neki od carinskih postupaka. Carinski postupci su pravila koja propisuju kako postupati sa stranom i domaćom robom stavljenom u carinski postupak.

Carinski dopuštena postupanja su:

- Stavljanje robe u carinski postupak
- Uništenje robe
- Ustupanje robe u korist države
- Unos robe u slobodnu zonu
- Ponovan izvoz robe iz carinskog područja

U carinskim postupcima primjenjuju se i drugi vanjskotrgovinski, porezni, devizni propisi, međunarodni ugovori.

Carinski postupci su:

- Postupak provoza
- Postupak izvoza
- Postupak privremenog uvoza
- Postupak puštanja robe u slobodan promet
- Postupak unutarnje proizvodnje
- Postupak carinskog skladištenja
- Postupak vanjske proizvodnje
- Postupak prerade pod carinskim nadzorom

Navedene postupke carinska služba provodi prema Općem poreznom zakonu, Zakonu o općem upravnom postupku ili na zahtjev stranaka. Carinsku deklaraciju moguće je podnijeti na više različitih načina: u pisanom obliku (u iznimnim slučajevima), elektroničkom razmjenom podataka ili usmeno. Carinska deklaracija podnosi se carinskom uredu istodobno kad se podnosi i roba, ali je moguće carinsku deklaraciju podnijeti prije očekivanog podnošenja robe carini. U carinsku deklaraciju unosi se datum prihvaćanja zato što, kod provedbe carinskog postupka za kojeg se robu deklarira, se primjenjuju svi propisi koji vrijede na dan prihvaćanja deklaracije. Carinska tijela mogu prihvatiti da neka osoba stavi robu u carinski postupak na temelju pojednostavljene deklaracije koja ne sadrži određene podatke ili priložene isprave, međutim, deklarant je dužan unutar određenog roka podnijeti dopunsku deklaraciju koja sadrži podatke za dotični carinski postupak u nadležnom carinskom uredu.

JCD čini komplet koji se sastoji od osam primjeraka. Primjerak 1 namijenjen je za carinski ured otpreme/izvoza i čini komplet s primjerkom 6, koji je namijenjen za carinski ured uvoznog carinjenja. Primjerak 2, za obradu podataka o izvozu, čini komplet s primjerkom 7 koji služi za obradu podataka kod uvoza robe. Primjerak 3, za pošiljatelja/izvoznika čini komplet s primjerkom 8 koji je za uvoznika/primatelja. Primjerak 5 potvrđuje prijam/istup robe u otpremnom/izvoznom carinskom uredu i čini komplet s primjerkom 4 koji je namijenjen za odredišni carinski ured. Primjerci JCD-a su nužni za provedbu odabranog carinskog postupka. Kod postupka provoza podnosi se carinska deklaracija s primjercima 1 (za carinski ured otpreme/izvoza), 4 (za odredišni carinski ured), 5 (prijam/istup robe u otpremnom/izvoznom carinskom uredu) i 7 (za obradu podataka pri uvozu robe). Kod postupka puštanja robe u slobodan promet podnosi se carinska deklaracija s primjercima 6 (za carinski ured uvoznog carinjenja), 7 (za obradu podataka pri uvozu robe), 8 (za uvoznika/primatelja). Kod postupka

izvoza podnosi se carinska deklaracija s primjercima 1 (za carinski ured otpreme/izvoza), 2 (za obradu podataka o izvozu), 3 (za pošiljatelja/izvoznika). Kod postupka izvoza i provoza podnosi se carinska deklaracija s primjercima 1 (za carinski ured otpreme/izvoza), 2 (za obradu podataka o izvozu), 3 (za pošiljatelja/izvoznika), 4 (za odredišni carinski ured), 5 (prijam/istup robe u otpremnom/izvoznom carinskom uredu).⁷

JCD popunjava se prema Pravilniku o popunjavanju Jedinствene carinske deklaracije (NN 54/13). Obrazac JCD-a sastoji se od brojčanih i slovniх polja. Brojčana polja popunjavaju sudionici u carinskom postupku brojčanim i slovniм šiframa, dok slovna polja popunjava carinsko tijelo. U JCD-u polja od jedan do trideset sadrže opće podatke o sudionicima i robi koja je postupak carinjenja, podatke o primatelju, pošiljatelju, deklarantu, prijevoznom sredstvu kojim se robu prevozi, vrijednosti robe, valuti, zemlji izvoza, podrijetlu i zemlji uvoza. Deklarant je dužan uz deklaraciju priložiti sve isprave potrebne za primjenu carinskog postupka za koji se robu deklarira. Odgovornost za točnost podataka u deklaraciji i ispravnost priloženih isprava snosi deklarant ili njegov opunomoćenik koji podnese deklaraciju i stavi svoj potpis na nju. Umjesto JCD-a mogu se upotrijebiti i druge prijevozne isprave: TIR karnet, ATA karnet, međunarodni tovarni list. Deklaracija se može poslati preko web-aplikacije razvijene u Informacijskom sustavu Carinske uprave. Prednost ovog načina podnošenja deklaracije je direktno sudjelovanje sudionika u carinskom postupku (uvoznik, izvoznik, logistički operater) te formalno i logičko provjeravanje deklaracije. Jedna elektronička poruka može sadržavati više deklaracija, a postupak se vodi odvojeno za svaku od njih od strane carinskog ureda. Deklaracija se obrađuje nakon što se carinskom uredu podnese roba. Carinsku deklaraciju moguće je podnijeti i usmeno, ali to se radi isključivo kod putničkog prometa i za nekomercijalnu robu. Kod provoznog postupka ako pošiljka sadrži više vrsta robe ili ako se svi podaci o vrsti robe ne mogu upisati u odgovarajuća polja JCD-u se prilaže Popis pošiljaka.

⁷ Tonka Jokić: Carinski sustav – carinski postupci i postupanja sa stranom i domaćom robom, Institut za javne financije, Zagreb, 2007., str. 95

Kod provoznog postupka potrebno je naglasiti neka polja carinske deklaracije:

- Polje 2 – pošiljatelj/izvoznik
- Polje 3 – podatak o broju obrazaca
- Polje 4 – tovarni list
- Polje 5 – ukupan broj stavaka robe prijavljene u JCD-u
- Polje 8 – primatelj, naziv i adresa
- Polje 14 – deklarant/zastupnik
- Polje 31 – pakiranje i opis robe, oznake i brojevi
- Polje 37 – šifra zahtijevanog postupka iz Šifrarnika
- Polje 50 – glavni obaveznik, podaci o tvrtci (matični broj, naziv, adresa, ime, prezime, datum, potpis odgovorne osobe, otisak službenog pečata) koja je otpremnoj carinarnici podnijela osiguranje za namirenje mogućeg carinskog duga
- Polje 52 – broj osiguranja glavnog obaveznika iz polja 50

Prema carinskim propisima moguće je ispraviti podatke u carinskoj deklaraciji te se ona može čak i poništiti nakon puštanja robe deklarantu.

Od iznimne je važnosti napomenuti da prema trenutnom Pravilniku o popunjavanju Jedinствene carinske deklaracije (NN, 54/2013) JCD se podnosi elektroničkom razmjennom podataka. Iznimno se JCD može podnijeti u pisanom obliku ako ju nije moguće podnijeti elektroničkom razmjennom podataka.

U nastavku slike 4,5,6,7,8 i 9 prikazuju izvoznu carinsku deklaraciju za robu dvojne namjene.

IZVOZNA CARINSKA DEKLARACIJA

400-1021-00000/000a05 JEDINSTVENA CARINSKA DEKLARACIJA					A CARINARNICA OTPREME/IZVOZA CI PODSUSED 41610/5107/							
1 Primjerak za zemlju otpreme/izvoza	2 Pošiljatelj/Izvoznik Br.: 2222222 ☐ CCC ZAGREB Kolodvorska 6				1 Deklaracija 2 TIZ		3 Obrasci 1 1			4 Tov. listovi		
	8 Primateelj Br.: DDD SARAJEVO BOSNA I HERCEGOVINA				9 Osoba odgovorna za financijsko poravnanje Br.:		5 Stavke 1		6 Broj koleta 58		7 Referentni broj 1 02.10.2006.	
	14 Deklarant/Zastupnik Br.: 2222222 Pošiljatelj				10 Prva odred. zemlja		11 Zemlja trgovca 070		13 ZPP		15 Sifra zemlje otpreme/izvoza a) b)	
	18 Identitet i nacionalnost prijevoznog sredstva u odlasku 222H222 070 0				19 KTR 0		20 Uvjeti isporuke DAF STARA GRADIŠKA		17 Sifra zemlje odredišta a) 070 b)		17 Sifra zemlje odredišta a) 070 b)	
	21 Identitet i nacionalnost aktivnog prijevoznog sredstva koje prelazi granicu 222H222 070				22 Valuta i ukupan iznos iz fakture 978 902643,62		23 Tečaj valute		24 Vrsta posla 1 1		17 Zemlja odredišta BIH	
	25 Vrsta prometa na granicu 32				26 Vrsta prometa u unutrašnjosti		27 Mjesto utovara		28 Financijski i bankovni podaci			
	29 Carinarnica istupa				30 Mjesto robe KAMION		32 Broj stavaka 1		33 Sifra robe 85252080 11		34 Sifra zemlje podrijetla a) b)	
	31 Pakiranje i opis robe 1. (58/kartona) 3. Odašiljači s ugrađenim prijamnikom: ostali-BASE TRANSIVER STATION / RBS, Oznaka robe s dvojnog namjenom 5A002a1				35 Bruto-masa (kg) 6000,00		37 Postupak 1000		38 Neto-masa (kg) 5800,00		39 Kvota	
	44 Posebne primjedbe/ priloženi dokumenti/ uvjerenja i dozvole 1. (RN/01/2006/CMR/DOZVOLA/KLASA/025) 3. (V99/03745830)				40 Isprava/prethodni dokument / / / /		41 Posebna mjerna jedinica 58,00		902643,62		46 6682460	
	47 Obračun davanja				48 Odgodoeno plaćanje		49 Oznaka skladišta		B Pojednosti o obračunu			
Vrsta				Osnovica		Stopa		Iznos		NP		
99						1		10,00				
Ukupan iznos:												
50 Glavni obveznik Br.:				Potpis:		C Carinarnica otpreme						
51 Predviđene carinarnice provoza/ (i zemlje) Zastupan po: Mjesto i datum: Zagreb ..												
52 Osiguranje ne vrijedi za:				53 Odredišna carinarnica (i zemlja) 43265/CI Stara Gradiška		54 Mjesto i datum Zagreb 02.10.2006. Potpis, ime i prezime podnosioca:						
D Kontrola otpremne carinarnice Rezultat: Stavljene plombe: Broj: Oznaka: Rok (datum): Potpis:				Pečat:								

Slika 4. Izvozna carinska deklaracija – primjerak za zemlju otpreme/izvoza

(Preuzeto iz: Tonka Jokić: Carinski sustav - carinski postupci i postupanja sa stranom i
domaćom robom, Institut za javne financije, Zagreb, 2007., str. 411)

400-1021-00000/000d05		JEDINSTVENA CARINSKA DEKLARACIJA		A CARINARNICA OTPREME/IZVOZA	
Primjerak za izvoznika/pošiljatelja	2 Pošiljatelj/Izvoznik Br.: 2222222		1 Deklaracija		CI PODSUSED
	3 CCC		2 TIZ		41610/521/
	ZAGREB		3 Obrasci 1 1		4 Tov. listovi
	Kolodvorska 6		5 Stavke 1		6 Broj koleta 58
	8 Primateelj Br.: DDD		9 Osoba odgovorna za financijsko poravnanje Br.:		7 Referentni broj 1 02.10.2006.
	SARAJEVO		10 Prva odred. zemlja		11 Zemlja trgovca 070
	BOSNA I HERCEGOVINA		12 ZPP		
	14 Deklarant/Zastupnik Br.: 2222222		15 Zemlja otpreme/izvoza		16 Zemlja podrijetla
	Pošiljatelj		17 Šifra zemlje otpreme/izvoza a b		18 Šifra zemlje odredišta a 070 b
	18 Identitet i nacionalnost prijevoznog sredstva u odlasku 222H222		19 KTR 070 0		20 Uvjeti isporuke DAF STARA GRADIŠKA
21 Identitet i nacionalnost aktivnog prijevoznog sredstva koje prelazi granicu 222H222		22 Valuta i ukupan iznos iz fakture 070 978 902643,62		23 Tečaj valute	
24 Vrsta posla 1 1		25 Vrsta prometa na granici 32		26 Vrsta prometa u unutrašnjosti	
27 Mjesto utovara		28 Financijski i bankovni podaci			
29 Carinarnica istupa		30 Mjesto robe KAMION			
31 Pakiranje i opis robe		32 Broj stavaka 1		33 Šifra robe 85252080 11	
Oznake i brojevi - kontejner (br.) - broj i vrsta 1. (58/kartona)		34 Šifra zemlje podrijetla a b		35 Bruto-masa (kg) 6000,00	
3. Odašiljači s ugrađenim prijammnikom: ostali-BASE TRANSIVER STATION / RBS, Oznaka robe s dvojnomo namjenom 5A002a1		37 Postupak 1000		38 Neto-masa (kg) 5800,00	
39 Kvota		40 Isprava/prehodni dokument // // //		41 Posebna mjerna jedinica 58,00	
44 Posebne primjedbe/prilozi/dokumenti/uvjerenja i dozvole		42 Sifra 902643,62		46 6682460	
1. (RN/01/2006/CMR/DOZVOLA/KLASA/025)		47 Oračun davanja		48 Odgodeno plaćanje	
3. (V99/03745830)		49 Oznaka skladišta			
47 Oračun davanja		48 Odgodeno plaćanje		49 Oznaka skladišta	
Vrsta 99		Osnovica		Stopa 1	
Iznos 10,00		NP		48 Odgodeno plaćanje	
Ukupani iznos:		B Pojednosti o obračunu			
50 Glavni obveznik Br.:		Potpis:		C Carinarnica otpreme	
Zastupan po: Zagreb ..					
Mjesto i datum: Zagreb ..					
51 Prečvidene carinarnice provoza/ / (i zemlje)					
52 Osiguranje ne vrijedi za:		Šifra 43265/CI Stara Gradiška		53 Odredišna carinarnica (i zemlja)	
D Kontrola otpremne carinarnice		Pečat:		54 Mjesto i datum 02.10.2006.	
Rezultat: Stavljene plombe: Broj:				Zagreb	
Oznaka:				Potpis, ime i prezime podnositelja:	
Rok (datum):					
Potpis:					

Slika 6. Izvozna carinska deklaracija – primjerak za izvoznika/pošiljatelja

(Preuzeto iz: Tonka Jokić: Carinski sustav - carinski postupci i postupanja sa stranom i domaćom robom, Institut za javne financije, Zagreb, 2007., str. 413)

400-1021-00000/000d05 JEDINSTVENA CARINSKA DEKLARACIJA		1 Deklaracija		A CARINARNICA OTPREME/IZVOZA		
4 Primjerak za odredišnu carinarnicu	2 Pošiljatelj/Izvoznik CCC ZAGREB Kolodvorska 6	Br.: 2222222	2 TIZ	CI PODSUSED 41610/521/		
	8 Primateelj DDD SARAJEVO BOSNA I HERCEGOVINA	Br.:	3 Obrasci 1 1	4 Tov. listovi		
	14 Deklarant/Zastupnik Pošiljatelj	Br.: 2222222	5 Stavke 1	6 Broj koleta 58	1 02.10.2006.	
	18 Identitet i nacionalnost prijevoznog sredstva u odlasku 222H222	070	19 KTR 0	15 Zemlja otpreme/izvoza 070		
	21 Identitet i nacionalnost aktivnog prijevoznog sredstva koje prelazi granicu 222H222	070	DAF STARA GRADIŠKA		0	
	25 Vrsta prometa na granici 32	27 Mjesto utovara	978	902643,62	1 1	
4	KAMION					
31 Pakiranje i opis robe	Oznake i brojevi - kontejner (br.) - broj i vrsta 1. (58/kartona) 3. Odašiljači s ugrađenim prijamnikom: ostali-BASE TRANSIVER STATION / RBS, Oznaka robe s dvojnomo namjenom 5A002a1		32 Broj stavaka 1	33 Šifra robe 85252080	11	
				35 Bruto-masa (kg) 6000,00		
				38 Neto-masa (kg) 5800,00		
			1000	///		
44 Posebne primjedbe/priloženi dokumenti/uvjerenja i dozvole	1. (RN/01/2006/CMR/DOZVOLA/KLASA/025) 3. (V99/03745830)		58,00	902643,62		
				Šifra	6682460	
55 Pretovar	Mjesto i datum: Identitet i nacionalnost novih sredstava: KTR, 99 (1) Identitet novog kontejnera: 1 10,00		Mjesto i datum: Identitet i nacionalnost novih sredstava: KTR, (1) Identitet novog kontejnera:			
	(1) Upisati 1 za DA ili 0 za NE		(1) Upisati 1 za DA ili 0 za NE			
F Ovjera nadležnih tijela	Nove plombe: Broj: Identitet: Pečat: Potpis:		Nove plombe: Broj: Identitet: Pečat: Potpis:			
50 Glavni obveznik	Br.:	Potpis:	C Carinarnica otpreme			
51 Predviđene carinarnice provoja/(i zemlje)	Zastupan po: Zagreb .. Mjesto i datum:					
52 Osiguranje ne vrijedi za:			Šifra	53 Odredišna carinarnica (i zemlja) 43265/CI Stara Gradiška		
D Kontrola otpremne/odredišne carinarnice	Pečat:		54 Mjesto i datum Zagreb 02.10.2006. Potpis, ime i prezime podnositelja:			
	Rezultat: Stavljene plombe: Broj: Oznaka: Rok (datum): Potpis:					

Slika 7. Izvozna carinska deklaracija – primjerak za odredišni carinski ured

(Preuzeto iz: Tonka Jokić: Carinski sustav - carinski postupci i postupanja sa stranom i domaćom robom, Institut za javne financije, Zagreb, 2007., str. 414)

400-1021-00000/000d05		A CARINARNICA OTPREME/IZVOZA	
JEDINSTVENA CARINSKA DEKLARACIJA		1 Deklaracija	
5 Potvrda prijama/jedinstveni otpremni postupak	2 Pošiljatelj/Izvoznik Br.: 2222222 CCC ZAGREB Kolodvorska 6	2 TIZ 41610/521/	3 Obrasci 1 1
	8 Primatelj Br.: DDD SARAJEVO BOSNA I HERCEGOVINA	4 Tov. listovi	5 Stavke 1
	14 Deklarant/Zastupnik Br.: 2222222 Pošiljatelj	6 Broj koleta 58	1 02.10.2006.
	18 Identitet i nacionalnost prijevoznog sredstva u odlasku 222H222 070 0	15 Zemlja otpreme/izvoza 070	17 Zemlja odredišta BIH
	21 Identitet i nacionalnost aktivnog prijevoznog sredstva koje prelazi granicu 222H222 070	19 KTR 070	DAF STARA GRADIŠKA 0
	25 Vrsta prometa na granici 32 1	27 Mjesto utovara	978 902643,62 1 1
	5 KAMION		
31 Pakiranje i opis robe	Oznake i brojevi - kontejner (br.) - broj i vrsta 1. (58/kartona) 3. Odašiljači s ugrađenim prijemnikom: ostali-BASE TRANSIVER STATION / RBS, Oznaka robe s dvojnog namjenom 5A002a1	32 Broj stavaka 1	33 Šifra robe 85252080 11 35 Bruto-masa (kg) 6000,00 38 Neto-masa (kg) 5800,00 26 Skraćena deklaracija/prethodni dokument // // //
44 Posebne primjedbe/priloženi dokumenti/uvjerenja i dozvole	1. (RN/01/2006/CMR/DOZVOLA/KLASA/025) 3. (V99/03745830)	58,00	902643,62 Šifra 6682460
55 Pretovar	Mjesto i datum: Identitet i nacionalnost novih sredstava: KTR 09 (1) Identitet novog kontejnera: 1 10,00 (1) Upisati 1 za DA ili 0 za NE	Mjesto i datum: Identitet i nacionalnost novih sredstava: KTR (1) Identitet novog kontejnera: (1) Upisati 1 za DA ili 0 za NE	
F Ovjera nadležnih tijela	Nove plombe: Broj: Identitet: Pečat: Potpis:	Nove plombe: Broj: Identitet: Pečat: Potpis:	
50 Glavni obveznik Br.: Zastupan po: Zagreb .. Mjesto i datum:	Potpis:	C Carinarnica otpreme	
51 Predviđene carinarnice provoza/(i zemlje)			
52 Osiguranje ne vrijedi za:		Šifra	53 Odredišna carinarnica (i zemlja) 43265/CI Stara Gradiška
D Kontrola otpremne/odredišne carinarnice Rezultat: Stavljene plombe: Broj: Oznaka: Rok (datum): Potpis:	Pečat:	54 Mjesto i datum Zagreb 02.10.2006. Potpis, ime i prezime podnosioca:	

Slika 8. Izvozna carinska deklaracija – jedinstveni otpremni postupak

(Preuzeto iz: Tonka Jokić: Carinski sustav - carinski postupci i postupanja sa stranom i domaćom robom, Institut za javne financije, Zagreb, 2007., str. 415)

400-1021-00000/000d05 JEDINSTVENA CARINSKA DEKLARACIJA					A CARINARNICA ODREDIŠTA CI PODSUSED 41610/521/										
Izvod za internu uporabu	2 Pošiljatelj/Izvoznik Br.: 2222222 ☐ CCC ZAGREB Kolodvorska 6				1 Deklaracija 2 TIZ		3 Obrasci 1			4 Tov. listovi 1					
	8 Primatelj Br.: DDD SARAJEVO BOSNA I HERCEGOVINA				5 Stavke 1		6 Broj koleta 58		7 Referentni broj 1 02.10.2006.						
	14 Deklarant/Zastupnik Br.: 2222222 Pošiljatelj				9 Osoba odgovorna za financijsko poravnanje Br.:		10 Prva odred. zemlja		11 Zemlja trgovca 070		12 Podaci o vrijednosti				
	18 Identitet i nacionalnost prijevoznog sredstva u dolasku 222H222 070 0				19 KTR 0		20 Uvjeti isporuke DAF STARA GRADIŠKA		15 Sifra zemlje otpreme/izvoza a) b)		17 Sifra zemlje odredišta a) 070 b)				
	21 Identitet i nacionalnost aktivnog prijevoznog sredstva koje prelazi granicu 222H222 070				22 Valuta i ukupan iznos iz fakture 978 902643,62		23 Tečaj valute		24 Vrsta posla 1 1		16 Zemlja podrijetla				
	25 Vrsta prometa na granici 32		26 Vrsta prometa u unutrašnjosti		27 Mjesto utovara		28 Financijski i bankovni podaci								
	29 Carinarnica ulaska				30 Mjesto robe KAMION		32 Broj stavaka 1		33 Sifra robe 85252080 11		34 Sifra zemlje podrijetla a) b) 6000,00				
	31 Pakiranje i opis robe Oznake i brojevi - kontejner (br.) - broj i vrsta 1. (58/kartona) 3. Odašiljači s ugrađenim prijamnikom: ostali-BASE TRANSIVER STATION / RBS, Oznaka robe s dvojnomo namjenom 5A002a1				37 Postupak 1000		38 Neto-masa (kg) 5800,00		39 Kvota		40 Isprava/prethodni dokument / / / /				
	44 Posebne priloge/ priloženi dokumenti/ uvjerenja i dozvole				1. (RN/01/2006/CMR/DOZVOLA/KLASA/025) 3. (V99/03745830)		41 Posebna mjerna jedinica 58,00		902643,62		46 Statistička vrijednost 6682460				
	47 Obračun davanja					48 Odgodeno plaćanje					49 Oznaka skladišta				
Vrsta					Osnovica					Stopa		Iznos		NP	
99					1					10,00					
										Ukupan iznos:					
50 Glavni obveznik Br.:					Potpis:					C Carinarnica otpreme					
51 Predviđene carinarnice provodnja/ (i zemlje)					Zastupan po: Mjesto i datum: Zagreb ..										
52 Osiguranje ne vrijedi za:					Sifra					53 Odredišna carinarnica (i zemlja) 43265/CI Stara Gradiška					
D KONTROLA OTPREMNE CARINARNICE					Pečat:					54 Mjesto i datum Zagreb 02.10.2006.					
Rezultat:										Potpis, ime i prezime podnositelja:					
Stavljene plombe: Broj:															
Oznaka:															
Rok (datum):															
Potpis:															

Slika 9. Izvozna carinska deklaracija – izvod za internu uporabu

(Preuzeto iz: Tonka Jokić: Carinski sustav - carinski postupci i postupanja sa stranom i
domaćom robom, Institut za javne financije, Zagreb, 2007., str. 416)

2.8.2. CMR teretni list

CMR teretni list je prijevozna isprava koja se rabi kod međunarodnog prometa robe cestom. CMR se ispostavlja na temelju Konvencije o ugovoru za međunarodni prijevoz robe cestom potpisane u Ženevi 19. svibnja 1956. Cilj konvencije je ujednačavanje odgovornosti i obaveza sudionika međunarodne prakse cestovnog prometa. Konvencija uređuje i odgovornost prijevoznika ukoliko se roba dijelom puta prevozi drugim prometnim granama. Konvencija se primjenjuje kod svakog ugovora za prijevoz robe cestom kada su mjesta ishodišta i odredišta u dvjema različitim državama, od kojih je barem jedna ugovornica. Postoji četiri obrasca teretnog lista: crveni obrazac za pošiljatelja, plavi obrazac za primatelja, zeleni obrazac za prijevoznika i crni obrazac za drugog prijevoznika, ako je on prisutan. CMR teretni list dokazuje postojanje ugovora o prijevozu, uvjete ugovora i da je prijevoznik zaprimio robu. Prijevoznik je odgovoran za sve radnje i propuste pri obavljanju prijevoza.

Teretni list mora sadržavati:

- Ime i adresu pošiljatelja
- Ime i adresu prijevoznika
- Mjesto i adresu primatelja
- Datum i mjesto izdavanja
- Mjesto i datum preuzimanja robe
- Mjesto određeno za dostavu
- Opis robe i način pakiranja
- Broj paketa, oznake paketa
- Bruto- težinu ili količinu robe
- Troškove u vezi s prijevozom

Pošiljatelj može od prijevoznika zahtijevati kontrolu bruto-težine ili količine robe, a prijevoznik ima pravo zahtijevati naknadu za obavljanje kontrole. Ako teretni list ne sadrži opaske prijevoznika, smatra se da su roba i ambalaža u dobrom stanju kad ih je prijevoznik preuzeo. Potrebno je naglasiti da je 27. svibnja 2008. dodan protokol CMR Konvenciji prema kojem se predviđa korištenje elektroničkog teretnog lista (eCMR). Elektronički teretni list prvi put je primijenjen 19. siječnja 2017. u prijevozu robe između Španjolske i Francuske. Slika 10 prikazuje CMR teretni list i primjer njegovog popunjavanja.

1 Pošiljatelj (ime, adresa, zemlja) Sender (name, address, country) POŠILJATELJ ROBE ili OVJERA ŽIGOM od POŠILJATELJA ROBE				MEĐUNARODNI TOVARNI LIST INTERNATIONAL CONSIGNEMENT NOTE CMR No. BROJ CMR-a			
2 Primatelj (ime, adresa, zemlja) Consignee (name, address, country) PRIMATELJ ROBE (ime,adresa,zemlja)				ŠIMUNIĆ PROMET doo, BOTOVO, Prvomajska 11, 48322 DRNJE, MB: 01475932,HR06175659938 BROJ KAMIONA I PEČAT PRIJEVOZNIKA			
3 Mjesto isporuke (mjesto, zemlja, datum) Place of delivery of the goods (place, country) MJESTO ISPORUKE ROBE (mjesto,adresa,zemlja)				17 Ostali prijevoznici			
4 Mjesto i datum preuzimanja pošiljke na prijevoz Place and date of take over the goods (place, country) MJESTO PREUZIMANJA ROBE(mjesto,adresa,zemlja) , DATUM				18 Primjedbe i ograničenja prijevoznika Carrier's reservations and observations PRIMJEDBE I OGRANIČENJA PRIJEVOZNIKA/ npr. nemogućnost prisutnosti prilikom utovara robe, temperaturni režim, roba preuzeta na prijevoz bez vidljivih oštećenja			
5 Popratne liste / Documents attached TIR-ako ima, POPIS RAČUNA UZ ROBU							
6 Oznaka i broj Marks and Nos	7 Broj koleta Number of packages broj koleta	8 Vrsta ambalaže Method of packing ambalaža/ koleta	9 Vrsta robe Nature of the goods TRGOVAČKI NAZIV ROBE napomena: u slučaju više pošiljatelja nabrojiti podatke za svakog posebno (1.nabrojiti svakog pošiljatelja robe/TRGOVAČKI NAZIV ROBE) (2.nabrojiti svakog pošiljatelja robe/TRGOVAČKI NAZIV ROBE) (3.nabrojiti svakog pošiljatelja robe/TRGOVAČKI NAZIV ROBE)	10 Statisti. broj Statistical no. carinski tarifni broj/ AKO JE VIDLJIVO IZ RAČUNA/ PAK LIST	11 Bruto težina kg Gross weight. kg KG ukupno ili u slučaju više stavki >> KG KG KG ----- KG ukupno	12 Zapremina m3 Volume in m3	
Razred Class	Broj Number	Slovo Letter	ADR				
13 Uputstva pošiljatelja / Sender's instructions UPUTSTVA POŠILJATELJA ZA CARINJENJE ROBE/ GRANIČNI CARINSKI URED				19 Posebni dogovori / Special agreements AKO IMA/ posebni dogovori			
14 Odredbe o plaćanju vozarine // nstructions as to payment for carriage							
21 Ispostavljeno u / Established in mjesto izdavanja , datum							
22 Potpis i žig pošiljatelja Signature and stamp of the sender OVJERA ŽIGOM POŠILJATELJA ROBE,u slučaju da nema žig, POŠILJATELJ VELIKIM TISKANIM SLOVIMA I VLASTORUČNI POPTIS			23 Potpis i pečat prijevoznika Signature and stamp of the carrier POTPIS I PEČAT PRIJEVOZNIKA		24 Pošiljku preuzeo: Signature and stampe of the consignee: Mjesto Dana 20 Place Date MJESTO,DATUM,ŽIG, potpis osobe koja je preuzela robu, u slučaju da ima žig/ TVRTKA,IME I PREZIME, ELIKIM TISKANIM SLOVIMA		

Slika 10. CMR teretni list

(Preuzeto iz: <https://simunicprometweb.files.wordpress.com/2015/06/primjer-pounjavanja-cmr-vozac48di-za-oglasnu-ploc48du.png> , dostupno 01.08.2018.)

2.8.3. TIR karnet

Karnet TIR (fr. Transport Internationaux Routiers) je carinski dokument kojim se pojednostavljaju carinske formalnosti u međunarodnom prijevozu robe.⁸

Nadzor i postupak nad cestovnim prijevoznim sredstvima, kontejnerima i robom u režimu TIR karneta određen je Carinskom konvencijom o međunarodnom prijevozu robe na temelju karneta TIR.⁹

Konvencija je prihvaćena 14. studenog 1975. u Ženevi. Transportkomerc je tvrtka sa sjedištem u Zagrebu koja je član IRU-a i ona je izdavatelj i jamac TIR karneta za područje Republike Hrvatske. Prijevoznik šalje pisani zahtjev Transportkomercu i plaća naknadu, a ta tvrtka kao izdavatelj – jamac izdaje karnet i ima obavezu platiti uvozne i izvozne pristojbe te sva davanja do kojih može doći nepravilnom primjenom karneta. Prednosti uporabe TIR karneta su što roba ne podliježe plaćanju carine i roba ne podliježe carinskim pregledima na usputnim carinarnicama, osim u iznimnim slučajevima kad carinarnica inzistira na pregledu. Postoje određene zakonitosti kakve konstrukcije moraju biti vozila i kontejneri koji se koriste kod međunarodnog prometa robe TIR karnetom: vozilo nesmije sadržavati skriveni prostor u koji se roba može staviti, carinska obilježja bi se trebala moći lako staviti, svi prostori u kojim se nalazi roba trebaju biti pristupačni za carinski pregled, robu se nesmije vaditi i unositi u zatvoreni dio vozila bez povrijede carinskog obilježja. S druge strane, kontejneri: moraju biti napravljeni da se lako pune i prazne, namijenjeni manipuliranju jednim zahvatom, potpuno ili djelomično zatvoreni, čvrsto građeni za višekratnu upotrebu. Da bi se neko vozilo ili kontejner upotrebljavalo kod prijevoza robe TIR karnetom oni moraju biti potvrđeni od strane komisije. Ako komisija utvrdi sposobnost za prijevoz, vozilo ili kontejner dobivaju Uvjerenje o odobrenju za prijevoz robe pod carinskim obilježjem koje vrijedi dvije godine. Vozilo ili kontejner koje prevozi robu TIR karnetom mora biti označeno TIR pločicom dimenzija 400x250 mm. Pločica se stavlja s prednje i stražnje strane, a prikazana je na slici 11.

⁸ Ivanković Č.; Stanković R.; Šafran M.: Špedicija i logistički procesi, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 96

⁹ Ivanković Č.; Stanković R.; Šafran M.: Špedicija i logistički procesi, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 96

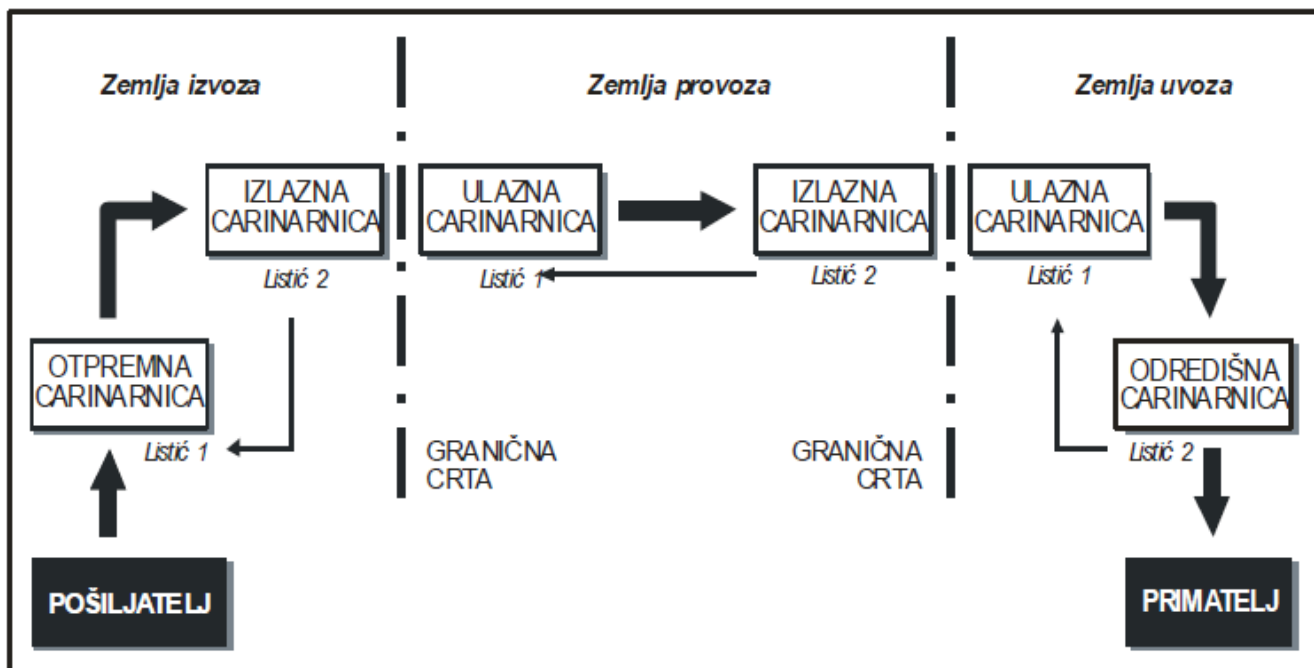

Slika 11. Pločica TIR karneta

(Preuzeto iz:

https://carina.gov.hr/userdocsimages//arhiva/Slike/Novosti/CarinaNovosti_1622_201311140820018381.jpg?width=750&height=500&mode=crop, dostupno 04.08.2018.)

Obrazac TIR karneta tiska se na francuskom jeziku uz prijevod na engleski. TIR karnet ima registarski broj otisnut na koricama i svim listovima. TIR karnet vrijedi godinu dana nakon što ga izda IRU, a rok korištenja određuje izdavatelj – jamac (Transportkomerc za područje Republike Hrvatske). Karnet se izdaje pojedinačno za vozilo, kontejner ili skup vozila i rabi se samo za jedno putovanje. Svaki iskorišten ili nevažeći karnet vraća se izdavatelju, a izdavatelj ga vraća IRU-u. TIR karnet sastoji se od korica, talona i broja listića koji zavisi o broju otpremnih, odredišnih carinarnica i zemalja provoza. Karnet za prijevoz između dvije zemlje sadrži šest listića, a karnet za prijevoz kod kojeg postoji provoz kroz jednu ili više zemalja sadrži četrnaest listića, kasnije prikazan na slici 13. Korice TIR karneta sadrže podatke o izdavatelju – jamcu, prijevozniku, vozilu ili kontejneru. Talon 1/2 sadrži manifest robe i rubrike za ovjeru otpremne, ulazne usputne i izlazne usputne carinarnice. Listić 1 je namijenjen za otpremnu ili ulaznu usputnu carinarnicu i on također sadrži manifest robe i rubrike za ovjeru otpremne ili ulazne usputne carinarnice. Listić 2 je namijenjen za odredišnu ili izlaznu usputnu carinarnicu. Sadrži manifest robe i rubrike za ovjeru otpremne, ulazne usputne, izlazne usputne ili odredišne carinarnice. TIR karnet sadrži i Obrazac zapisnika o očevidu u slučaju da dođe do oštećenja carinskog obilježja, oštećenja robe ili opravdane potrebe za prekrcaj robe na drugo prijevozno sredstvo. Ako se desi nešto od navedenog, prijevoznik se mora obratiti carinarnici koja će sastaviti zapisnik o očevidu. Postupak prijevoza robe TIR karnetom prikazan je na slici 12.

Slika 12. Sustav TIR karneta

(Preuzeto iz: Ivanković Č.; Stanković R.; Šafran M.: Špedicija i logistički procesi, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 100)

Obaveza otpremne carinarnice je pregledati robu i vozilo, provjeriti da li podaci u TIR karnetu odgovaraju podacima u ispravama i stvarnom stanju robe. Nakon toga se stavljaju carinska obilježja i ovjerava se karnet te manifest robe. Otpremna carinarnica određuje rok do kojeg se roba mora prijaviti izlaznoj carinarnici i odvaja listić 1. Izlazna carinarnica ovjerava karnet, provjerava carinska obilježja i odvaja listić 2 koji šalje otpremnoj carinarnici. Ulazna usputna carinarnica provjerava carinska obilježja, ovjerava karnet, određuje rok do kojeg se roba mora prijaviti izlaznoj carinarnici. Na kraju odvaja listić neparnog broja. Izlazna usputna carinarnica obavlja već prethodno navedene radnje: pregled carinskog obilježja, ovjeravanje karneta, odvajanje listića parnog broja. Zatim šalje navedeni listić ulaznoj usputnoj carinarnici zbog razduženja. Ulazna carinarnica u zemlji odredišta provjerava carinska obilježja, opet se donosi rok do kojeg je potrebno robu prijaviti odredišnoj carinarnici, odvaja listić neparnog broja. Odredišna carinarnica provjerava carinska obilježja, ovjerava karnet, odvaja listić parnog broja koji dostavlja ulaznoj carinarnici u zemlji odredišta radi razduženja i naposljetku se vrši postupak carinjenja robe.

CARNET TIR*

14 volets

I.R.U. XB25000000

1. Valable pour prise en charge par le bureau de douane de départ jusqu'au _____ inclus
Valid for the acceptance of goods by the Customs office of departure up to and including

2. Délivré par _____
Issued by
(nom de l'association émettrice / name of issuing association)

3. Titulaire _____
Holder
(nom, adresse, pays / name, address, country)

4. Signature du délégué de l'association émettrice et cachet de cette association:
Signature of authorized official of the issuing association and stamp of that association:

5. Signature du secrétaire de l'organisation internationale:
Signature of the secretary of the international organization:

(À remplir avant l'utilisation par le titulaire du carnet) To be completed before use by the holder of the carnet.

6. Pays de départ _____
Country/Countries of departure

7. Pays de destination _____
Country/Countries of destination (1)

8. No(s) d'immatriculation du (des) véhicule(s) routier(s) (1)
Registration No(s), of road vehicle(s) (1)

9. Certificat(s) d'agrément du (des) véhicule(s) routier(s) (No et date) (1)
Certificate(s) of approval of road vehicle(s) (No. and date) (1)

10. No(s) d'identification du (des) conteneur(s) (1)
Identification No(s), of container(s) (1)

11. Observations diverses _____
Remarks

12. Signature du titulaire du carnet:
Signature of the carnet holder:

(1) Biffer la mention inutile.
Strike out whichever does not apply

* Voir annexe I de la Convention TIR, 1975, émise sous les auspices de la Commission économique des Nations Unies pour l'Europe.
* See annex I of the TIR Convention, 1975, prepared under the auspices of the United Nations Economic Commission for Europe.

Slika 13. TIR karnet (primjerak s 14 listića)

(Preuzeto iz: http://consulting-trans.pl/wp-content/uploads/2017/09/aktualnosci_77_0_TIR.jpg,
dostupno 04.08.2018.)

2.8.4. ATA karnet

Karnet ATA (fr./eng. Admission Temporaire/Temporary Admission) je carinski dokument koji temeljem međunarodne Carinske konvencije o ATA karnetu zamjenjuje nacionalne carinske dokumente za privremeni izvoz, privremeni uvoz i provoz (tranzit) robe, čime se pojednostavnjuje carinski postupak i na taj način olakšava i ubrzava promet određenih kategorija roba.¹⁰

Republika Hrvatska je 12. studenog 1998. donijela Uredbu o pristupanju konvenciji o privremenom uvozu koja je sačinjena u Istanbulu 26. lipnja 1990. Jamac i izdavatelj ATA karneta za Republiku Hrvatsku je Hrvatska gospodarska komora (HGK). ATA karnet se izdaje na temelju pisanog zahtjeva tražitelja i uz plaćanje pristojbe. U slučaju nepravilne primjene karneta, podnositelj zahtjeva je dužan nadoknaditi sve troškove jamcu ATA karneta.

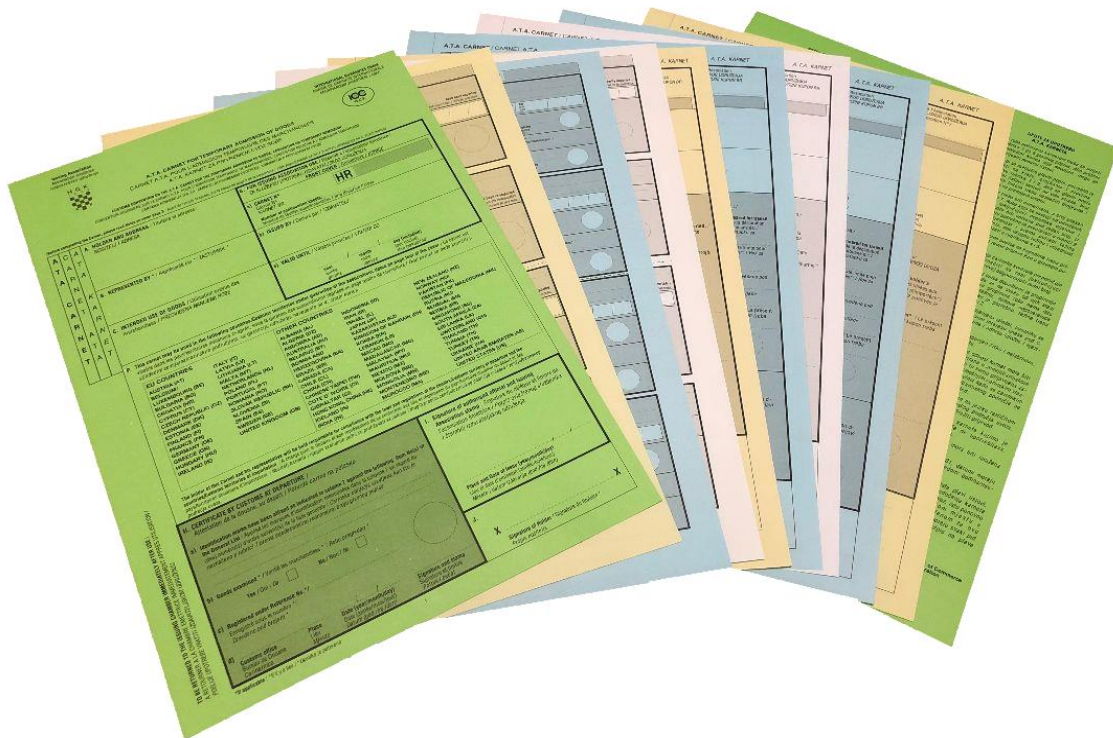
U Republici Hrvatskoj, ATA karnet se može rabiti kao jamstvo za carinske i druge obaveze u sljedećim slučajevima:

- privremeni uvoz stručne opreme;
- privremeni uvoz robe sa svrhom izlaganja na sajmovima, izložbama i drugim sličnim priredbama;
- privremeni uvoz trgovačkih uzoraka i reklamnog materijala;
- privremeni uvoz ambalaže;
- privremeni uvoz dijelova za popravak privremeno uvezenih cestovnih komercijalnih vozila sa stranom registracijom;
- provoz robe.¹¹

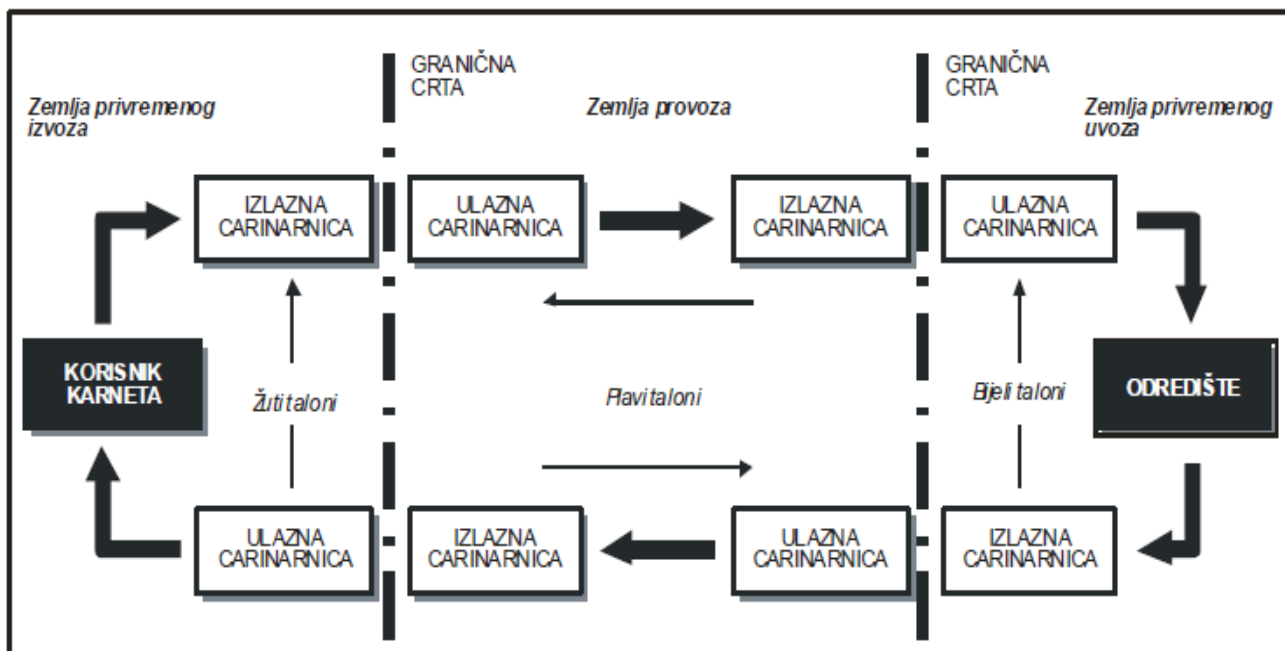
¹⁰ Ivanković Č.; Stanković R.; Šafran M.: Špedicija i logistički procesi, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 101

¹¹ Ivanković Č.; Stanković R.; Šafran M.: Špedicija i logistički procesi, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 101

ATA karnet vrijedi najviše jednu godinu, no nadležna carinarnica može odrediti kraći rok povrata privremeno izvezene/uvezene robe. Tražitelj karneta mora vratiti iskorišten karnet ili karnet kojemu je istekao rok valjanosti natrag izdavatelju. Obrazac ATA karneta, prikazan na slici 14, čine zelene korice i listovi s plombom da se spriječi naknadno umetanje ili kidanje listova. Na prvoj stranici karneta se nalaze podaci kao: serijski broj, datum, ovjera izdavatelja karneta, rok valjanosti, popis zemalja u kojima se rabi karnet i ovjera carinarnice. Poledina prvog lista korica sadrži glavni popis robe koja se provози karnetom. Svaka stavka u glavnom popisu robe sadrži podatke kao: redni broj, broj komada, trgovački naziv, masu, zemlju podrijetla i vrijednost. Glavni popis ovjerava carinarnica. Taloni se dijele na dva dijela, gornji dio ostaje u koricama, a donji je namijenjen za nadležnu carinarnicu. Svaki talon na poledini sadrži popis robe obuhvaćene njime. Taloni se dijele na dva žuta, plava i bijela. Žuti taloni služe za nadzor nad robom i provođenje carinskog postupka u zemlji privremenog izvoza. Izlazna carinarnica ovjerava izvozni talon i određuje rok za povrat robe bez naplate carine. Ulazna carinarnica ovjerava talon ponovnog uvoza kojim se izvezena roba vraća u zemlju. Plavi taloni služe za nadzor nad robom i provođenje carinskog postupka u zemlji provoza. Svakoј zemlji provoza odgovara jedan par plavih talona. Ulazna carinarnica određuje rok za prijavu robe izlaznoj carinarnici i taj podatak se upisuje na oba plava talona. Bijeli taloni služe za nadzor nad robom i provođenje carinskog postupka u zemlji privremenog uvoza. Svakoј zemlji privremenog uvoza odgovara jedan par bijelih talona. Ulazna carinarnica ovjerava uvozni talon i određuje rok privremenog uvoza robe. Izlazna carinarnica ovjerava talon ponovnog izvoza kojim se privremeno uvezena roba vraća u inozemstvo.

Slika 14. Obrazac ATA karneta (zelene korice te pripadajući žuti, plavi i bijeli taloni)
(Preuzeto iz: <https://www.hgk.hr/images/full/image-25b45dd7f66597.png>, dostupno
09.08.2018.)

Slika 15. Sustav ATA karneta

(Preuzeto iz: Ivanković Č.; Stanković R.; Šafran M.: Špedicija i logistički procesi, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010., str. 104)

Slika 15 prikazuje sustav ATA karneta. Kod tog sustava karnet zamjenjuje carinsku deklaraciju za izvoz, provoz ili uvoz robe. Na početku ovog procesa izlazna carinarnica ovjerava karnet, usklađuje podatke sa stvarnim stanjem robe, određuje rok za povrat robe, stavlja carinska obilježja i na kraju odvaja odgovarajući žuti talon. Ulazna carinarnica provjerava podatke, ovjerava karnet i odvaja odgovarajući žuti talon kod povrata privremeno izvezeno robe natrag u zemlju. Žuti talon se vraća izlaznoj carinarnici zbog potvrde povrata robe. U zemlji provoza, ulazna carinarnica provjerava podatke, određuje rok za prijavu robe izlaznoj carinarnici, ovjerava rubriku Carinjenje u provozu. Na kraju odvaja odgovarajući plavi talon. Izlazna carinarnica provjerava carinska obilježja i podatke. Popunjuje Potvrdu odredišne carinarnice o razduženju. Odvaja odgovarajući plavi talon i vraća ga ulaznoj carinarnici zbog potvrde o izlasku robe iz zemlje. Kod zemlje privremenog uvoza, ulazna carinarnica opet provjerava pravilnost podataka u karnetu, određuje rok za povrat robe i ovjerava karnet. Odvaja odgovarajući bijeli talon. Izlazna carinarnica provjerava podatke, ovjerava karnet i odvaja odgovarajući bijeli talon. Bijeli talon zatim dostavlja ulaznoj carinarnici za potvrdu o izlasku robe iz zemlje.

3. Incoterms

Međunarodna trgovinska komora u Parizu (ICC) donosi i revidira Incoterms. Incoterms su Međunarodna pravila za tumačenje trgovinskih termina. Incoterms je prvi put izdan 1936. godine. Revizije pravila su donijete 1953., 1967., 1980. i 2000. godine. Trenutno je u upotrebi Incoterms 2010 izdan 1. siječnja 2011. ICC je pokrenuo konzultacije za reviziju Incotermsa, sljedeća pravila u nizu bi trebala biti Incoterms 2020. Incoterms pravila stvaraju pravni okvir za sklapanje određenih ugovora i uređivanje poslovnih odnosa aktivnih sudionika u međunarodnoj razmjeni.

Osnovna je svrha i cilj Incotermsa osigurati prodavateljima (tj. izvoznicima) i kupcima (tj. uvoznicima) u trenutku sklapanja kupoprodajnog ugovora primjereno reguliranje pravnih i ekonomskih odnosa, kako bi tijekom nastanka svojih obaveza, prava i odgovornosti potpuno isključili nesporazume, pogrešno tumačenje odredaba kupoprodajnih ugovora, a time i štetne posljedice.¹²

Incoterms spada u skupinu autonomnih pravnih izvora, tj. pravila ugovornog prava koja ne potječu od zakonodavatelja. Incoterms 2010 se primjenjuje u Europi, dijelom Aziji, Africi, Australiji, ali ne i u Sjevernoj i Južnoj Americi. Oni koriste Revidirane Američke vanjskotrgovinske definicije (R.A.F.T.D.). Iako je Trgovinska komora SAD-a 1985. proglasila R.A.F.T.D. zastarjelim i preporučila suspenziju, uporaba tih pravila je dobrovoljna i ona se mogu i još uvijek se upotrebljavaju u praksi. Incoterms pravila uređuju odnos između prodavatelja i kupca. Određuju se: carinske formalnosti, osiguranje robe, pribavljanje prijevoznih isprava, pakiranje robe, pribavljanje prijevoznog sredstva, organiziranje prijevoza, određivanje mjesta predaje robe na raspolaganje kupcu, podjela troškova između prodavatelja i kupca. Incoterms pravila ne određuju trenutak prelaska vlasništva na robi, ona mogu biti dio ugovora, ali nisu cijeli ugovor. Incoterms 2010 sadrži 11 pariteta koji će biti obrađeni u nastavku.

3.1. Incoterms 2010 – pariteti

Iako je češća podjela prema skupinama, Incoterms 2010 se može podijeliti prema vrstama transporta. Prema vrstama transporta Incoterms 2010 dijeli se na: pomorski prijevoz i unutarnju plovidbu (ovdje spadaju pariteti FAS, FOB, CFR i CIF) te na bilo koji oblik prijevoza (ovdje

¹² Ratko Zelenika: Incoterms 2000. u teoriji i praksi, Ekonomski fakultet u Rijeci, Rijeka, 2002.

spadaju pariteti EXW, FCA, CPT, CIP, DAT, DAP, DDP). Prema drugoj podjeli, Incoterms 2010 dijeli se na "E", "F", "C" i "D" skupinu. U nastavku se obrađuje podjela prema skupinama.

3.1.1. "E" skupina

Prva skupina sadrži samo jednu klauzulu. EXW – "Ex Works" (Franko tvornica). Prema ovoj klauzuli prodavatelj se oslobađa svoje obaveze da isporuči robu onda kada stavi robu na raspolaganje kupcu u svojim prostorijama. Ne postoji obaveza ukrcaja i obavljanja izvoznog carinjenja. Ne postoji obaveza osiguranja robe iako se preporučuje kupcu da organizira osiguranje robe jer on snosi sve rizike od trenutka preuzimanja robe. Kupac mora sam pribaviti prijevozno sredstvo te on snosi trošak i rizik ukrcaja. EXW je općenito povoljniji za kupce, nego za prodavatelje jer kupci mogu na najbolji način organizirati sve aktivnosti od trenutka preuzimanja robe. Dakle EXW predstavlja minimalne obaveze za prodavatelja.

3.1.2. "F" skupina

Druga, "F" skupina sadrži tri klauzule: FCA, FAS i FOB.

FCA – "Free Carrier" (Franko prijevoznik uz imenovano mjesto). Prema ovoj klauzuli prodavatelj se oslobađa svoje obaveze kada robu isporuči na mjesto koje imenuje kupac. Prodavatelj obavlja izvozno carinjenje. Prijevoznika određuje kupac. Prodavatelji ni kupci nemaju obavezu osiguranja robe, no preporučuje se da se osiguranje svake pošiljke riješi dogovorno jer su pošiljke u transportu izložene nepredviđenim opasnostima. Bitno je napomenuti, ako se isporuka zbiva u prostorijama prodavatelja on odgovara za rizik oštećenja tijekom utovara. Ako se isporuka zbiva na nekom drugom mjestu prodavatelj ne snosi rizik utovara. FCA je podjednako dobar za prodavatelja kao i za kupca.

FAS - "Free Alongside Ship" (Slobodno uz bok broda uz imenovanu luku ukrcaja/otpreme). Prema ovoj klauzuli prodavatelj se oslobađa svoje obaveze kada isporuči robu uz bok broda. Već se prema samom imenu klauzule može zaključiti da se primjenjuje samo kod pomorskog prijevoza. Prodavatelj je dužan obaviti izvozno carinjenje i pribaviti sve dozvole i isprave o svom trošku. Kupac snosi sve troškove i rizike od postavljanja robe uz bok broda. Kupac ni prodavatelj nemaju obavezu osigurati robu pa se preporučuje da se osiguranje svake pošiljke

riješi dogovorno. FAS je pogodniji za kupca jer kupac određuje mjesto ukrcaja i može birati najpogodniji brod za prijevoz robe.

FOB – "Free On Board" (Franko brod uz imenovanu luku ukrcaja/otpreme). Prema ovoj klauzuli prodavatelj se oslobađa obaveze kada isporuči robu, tj. kada roba biva ukrcana na brod u luci ukrcaja. Svi rizici i troškovi prelaze s prodavatelja na kupca kada roba prijeđe zamišljenu liniju brodske oplate. Trošak ravnanja tereta na palubi broda je na kupcu. Prodavatelj je dužan izvozno ocariniti robu. Prodavatelj ni kupac nema obavezu osiguranja robe pa se preporuča da osiguranje svake pošiljke riješe dogovorno. FOB je pogodniji za kupce, nego za prodavatelje jer kupci mogu birati najpovoljniji brod za prijevoz robe i oni vladaju robom na cijeloj relaciji.

3.1.3. "C" skupina

Treća "C" skupina sadrži četiri klauzule: CFR, CIF, CPT, CIP.

CFR – "Cost and Freight" (Troškovi i vozarina uz imenovanu luku odredišta). Prema ovoj klauzuli prodavatelj se oslobađa svoje obaveze kada isporuči robu, tj. kada roba prijeđe zamišljenu liniju brodske oplate. Rizik prelazi na kupca u trenutku ukrcaja robe u luci ukrcaja/otpreme. Prodavatelj snosi troškove i vozarinu do imenovane luke odredišta. Prodavatelj je dužan obaviti izvozno carinjenje robe. Kako prodavatelj ni kupac nemaju obavezu osigurati robu, preporuča se da prodavatelj osigura robu do trenutka isporuke, a kupac od trenutka kada je roba isporučena. CFR je pogodniji za prodavatelje (izvoznike), nego za kupce (uvoznike) jer prodavatelji prodaju kupcu robu i usluge kao: izvozno carinjenje robe, prijevoz robe do luke ukrcaja/otpreme, špediterske usluge, ukrcaj robe na brod i pomorsku vozarinu. Prodavatelji navedenim uslugama mogu zaraditi veći profit, nego bi zaradili od same prodaje robe. Također, angažiranjem nacionalnih gospodarskih subjekta štite nacionalne gospodarske interese.

CIF - "Cost, Insurance, Freight" (Trošak, vozarina i osiguranje uz imenovanu luku odredišta/iskrcanja). Prema ovoj klauzuli prodavatelj se oslobađa obaveze kada isporuči robu, tj. kada roba biva ukrcana na brod u luci ukrcaja. Rizik na robu prelazi na kupca u trenutku ukrcaja robe. Troškove prijevoza do luke ukrcaja i luke iskrcanja snosi prodavatelj. Prodavatelj je dužan obaviti izvozno carinjenje. Prodavatelj sklapa ugovor sa osigurateljem s minimalnim pokrićem rizika. CIF je povoljniji za prodavatelje jer oni prodaju kupcu robu i mnoge logističke usluge.

CPT – "Carriage Paid To" (Vozarina plaćena do uz imenovanje mjesta odredišta). Prema ovoj klauzuli prodavatelj se oslobađa svoje obaveze kada isporuči robu na imenovano odredište ili preda robu prijevozniku kojeg prodavatelj imenuje i plaća te taj prijevoznik dopremi robu na imenovano odredište. Kupac snosi sve troškove nakon što je roba isporučena. Prodavatelj je dužan obaviti izvozno carinjenje. Prodavatelj ni kupac nisu dužni osigurati robu pa se preporuča da se ona osigura dogovorno. CPT je povoljniji za prodavatelje jer oni uz robu pružaju kupcu logističke usluge.

CIP - "Carriage, Insurance Paid To" (Vozarina i osiguranje plaćeni do uz imenovanje mjesta odredišta). Prema ovoj klauzuli prodavatelj obavlja izvozno carinjenje, isporučuje robu prijevoznicima koje on imenuje, plaća troškove ukrcanja robe na prijevozna sredstva, plaća vozarinu do imenovanog mjesta odredišta. Prodavatelj je dužan osigurati robu s minimalnim pokrićem rizika i snosi sve troškove i rizike do trenutka isporuke robe na imenovano odredište. CIP je povoljniji za prodavatelje jer oni uz robu pružaju kupcu logističke usluge.

3.1.4. "D" skupina

Četvrta "D" skupina sadrži tri klauzule: DAT, DAP i DDP.

DAT - "Delivered At Terminal" (Isporučeno na terminal). Prema ovoj klauzuli prodavatelj snosi trošak prijevoza do naznačenog terminala. Prodavatelj se oslobađa svoje obaveze kada isporuči robu te je iskrca i stavi na raspolaganje kupcu u imenovanom terminalu u dogovoreno vrijeme. Rizik i trošak je na prodavatelju sve do trenutka isporuke robe.

DAP - "Delivered At Place" (Isporučeno na mjestu). Prema ovoj klauzuli prodavatelj stavlja robu na raspolaganje kupcu na dolaznom prijevoznom sredstvu koje je pripremljeno za iskrcaj na odredištu. Prodavatelj snosi sve rizike i troškove do isporuke robe.

DDP - "Delivered Duty Paid" (Isporučeno ocarinjeno uz naznaku mjesta odredišta). Prema ovoj klauzuli prodavatelj snosi sve rizike i troškove do trenutka isporuke robe na mjesto odredišta. Prodavatelj mora obaviti izvozno i uvozno carinjenje robe. Roba mora biti dostupna kupcu neistovarena na prijevoznom sredstvu na imenovanom mjestu odredišta. DDP predstavlja

maksimalne obaveze za prodavatelje, nasuprot terminu EXW prema kojem prodavatelji imaju minimalne obaveze.

Incoterm 2010	Export-Customs declaration	Carriage to port of export	Unloading of truck in port of export	Loading charges in port of export	Carriage (Sea Freight/Air Freight) to port of import	Unloading charges in port of import	Loading on truck in port of import	Carriage to place of destination	Insurance	Import customs clearance	Import taxes
EXW	Buyer	Buyer	Buyer	Buyer	Buyer	Buyer	Buyer	Buyer	Buyer	Buyer	Buyer
FCA	Seller	Buyer or Seller	Buyer	Buyer	Buyer	Buyer	Buyer	Buyer	Buyer	Buyer	Buyer
FAS	Seller	Seller	Seller	Buyer	Buyer	Buyer	Buyer	Buyer	Buyer	Buyer	Buyer
FOB	Seller	Seller	Seller	Seller	Buyer	Buyer	Buyer	Buyer	Buyer	Buyer	Buyer
CFR	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Buyer	Buyer	Buyer	Buyer	Buyer
CIF	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Buyer	Seller	Buyer	Buyer
CPT	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Buyer	Buyer	Buyer
CIP	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Buyer	Buyer
DAT	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Buyer	Buyer
DAP	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Buyer	Buyer
DDP	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller	Seller

Slika 16. Obaveze prodavatelja i kupca prema Incoterms 2010

(Preuzeto iz: <https://www.miq.com/wp-content/uploads/2014/06/UpdatedIncoterms2010.png> , dostupno 09.08.2018.)

Slika 16 prikazuje obaveze prodavatelja i kupca prema Incoterms 2010. S lijeva na desno: izvozno carinjenje, vozarina do luke otpreme, iskrcaj robe u luci otpreme, ukrcaj robe u luci otpreme, vozarina do luke uvoza, iskrcaj robe u luci uvoza, ukrcaj robe u luci uvoza, vozarina do mjesta odredišta, osiguranje, uvozno carinjenje, uvozni porez. Kao što je vidljivo sa slike 16, prodavatelj ima najmanje obaveze kod skupine "E" te obaveze rastu kako se kreće kroz skupinu "F", "C" prema skupini "D" gdje prodavatelj ima najveće obaveze. Nasuprot tome kupac ima najmanje obaveze kod skupine "D" te one rastu kroz skupinu "C", "F" prema skupini "E". Potrebno je napomenuti da sa stajališta logističkog operatera bi trebalo težiti klauzuli EXW kad god je to moguće jer u tom slučaju logistički operater uređuje cijeli prijevoz robe te vrši carinjenje, dok je za logističkog operatera najgora klauzula DDP jer kod nje prodavatelj sam uređuje prijevoz robe ili angažira vlastitog logističkog operatera.

4. Zaključak

Kod međunarodnog transporta robe bitno je poznavati carinske isprave da bi se odabrala najprikladnija opcija. Nepravilno popunjene isprave mogu stvoriti neplanirane troškove za kupca pa logistički operater mora posvetiti posebnu pažnju njihovom ispravnom popunjavanju. Pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji 1. srpnja 2013. znatno je utjecalo na dotadašnji carinski sustav. Carinski zakon koji je bio na snazi do 30. lipnja 2013. je zamijenjen Zakonom o provedbi carinskih propisa Europske unije. U međuvremenu je i taj zakon zamijenjen te od 01. svibnja 2016. je na snazi Zakon o provedbi carinskog nadzora zakonodavstva Europske unije. Pomoću Incoterms 2010 pariteta dogovara se međunarodna kupoprodaja robe. Neki pariteti su povoljniji za kupca, dok su drugi povoljniji za prodavatelja. Zadaća logističkog operatera je odrediti paritet koji najviše odgovara komitentu ili situaciji u kojoj se nalazi. Incoterms 2010 je uskoro podložan reviziji što upućuje da se i ta pravila kao i carinski zakoni mijenjaju. Zbog toga je za logističkog operatera bitna fleksibilnost i konstantno profesionalno usavršavanje da bi mogao ostati aktualan i kompetitivan na tržištu.

**IZJAVA O AUTORSTVU
I
SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU**

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, NIKOLA NOVAK (ime i prezime) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom CARINSKI DOKUMENTI I TRANSPORTNE KLAUZULE U LOGISTIČKOJ DJELATNOSTI (upisati naslov) te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:

(upisati ime i prezime)

NIKOLA NOVAK
Novak

(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, NIKOLA NOVAK (ime i prezime) neopozivo izjavljujem da sam suglasan/na s javnom objavom završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom CARINSKI DOKUMENTI I TRANSPORTNE KLAUZULE U LOGISTIČKOJ DJELATNOSTI (upisati naslov) čiji sam autor/ica.

Student/ica:

(upisati ime i prezime)

NIKOLA NOVAK
Novak

(vlastoručni potpis)

5. Literatura

1. Ivanković Č.; Stanković R.; Šafran M.: Špedicija i logistički procesi, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010.
2. David J. Bloomberg, Stephen LeMay, Joe B. Hanna: Logistika, prevoditeljica: Rahela Jurković, Zagrebačka škola ekonomije i managementa, Zagreb, 2006.
3. Tonka Jokić: Carinski sustav - carinski postupci i postupanja sa stranom i domaćom robom, Institut za javne financije, Zagreb, 2007.
4. Zakon o provedbi carinskog nadzora zakonodavstva Europske unije (NN 40/16)
5. Uredba o Carinskom zakoniku Unije (Službeni list EU L 269)
6. Ratko Zelenika: Incoterms 2000. u teoriji i praksi, Ekonomski fakultet u Rijeci, Rijeka, 2002.
7. dr. sc. Mario Šafran: Incoterms 2010, predavanja, Sveučilište Sjever
8. <https://www.timocom.com.hr/lexicon/Pojmovnik-Transporta/CMR/1001291715577925>, dostupno 14.07.2018.
9. <https://www.prometna-zona.com/tir-karnet/>, dostupno 14.07.2018.
10. <https://www.prometna-zona.com/ata-karnet/>, dostupno 14.07.2018.
11. <http://www.zagrebsped.hr/incoterms.html>, dostupno 14.07.2018.
12. <https://www.iru.org/innovation/e-cmr>, dostupno 01.08.2018.
13. <https://iccwbo.org/resources-for-business/incoterms-rules/incoterms-rules-2010/>, dostupno 10.08.2018.
14. https://www.globalnegotiator.com/blog_en/incoterms-2020-main-changes/, dostupno 10.09.2018.
15. Središnji državni portal, Carinska uprava, Djelokrug (<https://carina.gov.hr/o-upravi/djelokrug/3066>, dostupno 10.09.2018.)

6. Popis slika

Slika 1. Zahtjev za potvrdu o prometu robe EUR.1	17
Slika 2. Potvrda o prometu robe EUR.1	18
Slika 3. Izjava izvoznika o podrijetlu robe	19
Slika 4. Izvozna carinska deklaracija – primjerak za zemlju otpreme/izvoza.....	26
Slika 5. Izvozna carinska deklaracija – primjerak za obradu podataka.....	27
Slika 6. Izvozna carinska deklaracija – primjerak za izvoznika/pošiljatelja	28
Slika 7. Izvozna carinska deklaracija – primjerak za određišni carinski ured.....	29
Slika 8. Izvozna carinska deklaracija – jedinstveni otpremni postupak	30
Slika 9. Izvozna carinska deklaracija – izvod za internu uporabu.....	31
Slika 10. CMR teretni list	33
Slika 11. Pločica TIR karneta	35
Slika 12. Sustav TIR karneta	36
Slika 13. TIR karnet (primjerak s 14 listića)	37
Slika 14. Obrazac ATA karneta (zelene korice te pripadajući žuti, plavi i bijeli taloni).....	40
Slika 15. Sustav ATA karneta	41
Slika 16. Obaveze prodavatelja i kupca prema Incoterms 2010.....	46